

ESOPA

THAWNTHU FING

Mizoram State Archives

Accession No. 726

Date of Receipt 3/4/26

Supplier

Price

ESOPA

THAWNTHU FING

(ÆSOP'S FABLES)



ESOPA THAWNTHU FING

(ASOP S FABI FS)

24th EDITION

(COPYRIGHT RESERVED)

**PUBLISHED BY THE SYNOD BOOKROOM
AIZAWL**

1977

THUHMAHRUAI

Esopa hi Grik mi a ni a B C 620 lai velah a lo piang a a pianna khua tak chu hriat chian a ni lo A naupan laun Atheni khuaan salih an hruai a mi tam fe bawihah a iwm lawr ၁ Nakin deuh vah chuan a pum bawihah a awm chu a chhuah ၁ Chu mi hnuah chuan Lucia ram lai hnenah ၁ va zin a chutah chuan Solona lai lakah maw lo tak ၁ a awm avangin a va zilhhau va Tin nakinah chuan Delphi (Delfi) khuaah Lucia ram lai chuan palai atan a tir a Chuta a awm lai chuan Delphi khuaa mite chuan a chet dan an duh thei lo va an thin a tiur ta hle mai a tichuan khamah an nam thla a a thi ta a Esopa hian thawnthu 231 lai ၁ phuah a ni tun an sawi thin a nimahsela a zi chuan ama phuah hlir a ni kher awm lo ve Then khat pheh chuan Heng thawnthute hi uma phuah pakhat mah a awm awm lo asin maw tite piwh an awm Esopa chuan a thawnthu sawi pakhat mah hi Grik tawnga a chuanna meuh zawng kan hmu lo a ni

Finna tha zawngin heng thawnthu hi chhiar ၁la tha takin min zirtir ang Thawnthu mui mui ni lovin finna leh fin lohna thu ၁ ni zawk

Tun hma lam kha chuan Esopa thawnthu hi bu hnih a awm a pakhat chu chhim lama Rev F W Savidge leh Pu Durra siam a ni a ၁ dang chu hmar lama Rev F J Sandy leh Pu Pasena leh Pu Rozika te siam a ni a Chu mi bu hniha thawnthu mang apiangah chuan chhim lam bua mi kan la zawk a ni

Arpa insual leh Mupui thu	4
Arpa leh lungmawi thu	9
Arawnpa leh kanzhluu thu	47
Arsi nzuhtuatu thu	50
Arpu leh vaimur thu	68
Arpa leh sihal thu	70
Beram v ngai naupang leh chinghni thu	18
Berampu leh chinghni	35
Bel pahni thu	4
Bawn mi zukchal thu	54
Berampe leh theikelek rah thu	58
Berampu sundawngtua inlet thu	61
Chok chapo thu	9
Chinghni leh beram thu	14
Chinghni leh beramno thu	22
Chinghni leh kanghluu thu	24
Choi leh bel rawng zim thu	25
Chuchim leh chungu thu	26
Chuchim totel inkhwm	27
Chinghni leh kel thu	37
Chinghni leh Sihal leh hauhuk thu	37
Chinghni beram vuna inthuan thu	39
Chinghni leh berampute thu	48
Chakai pahni thu	50
Chinghne chapo thu	51
Chaku vak chhuak thu	52
Chhimbuk leh khauchher thu	59
Chok leh parvate thu	64
Chinghne phenglawng tum thu	68

Chungû leh bawngpa thu	1
Chungûn lai an dîl thu	13
Chungû pahnîh thu	36
Chungû pahnîh thu	42
Choâk leh vamûr thu	44
Choâk leh bâwngpui thu	52
Chungleng leh hnuaileng chanchin	71
Dâwr chapo thu	60
Fanghmîr leh thuro thu	7
Fanghmîr leh khau thu	16
Fâr thing leh lênhling thu	51
Nghalchang leh sakeibaknei thu	54
Nghate thu	59
Harkiules leh tawlaîlîr khalhtu	15
Hmeithai leh arpui thu	30
Hmeithai pakhat leh a in awmhote thu	72
Kel no leh chungnia	34
Khualzinte leh savawm thu	39
Kêl leh grep hrui thu	46
Keite leh sîhal thu	52
Kel leh sabengtung thu	66
Lo neitu leh ngawihûp thu	19
Lo neitu leh sîhal thu	61
Mu-ârla leh pârsa thu	13
Merkuria leh thing kittu thu	15
Mîhring leh sakeibaknei thu	23
Mupui leh sîhal thu	25
Mîhring leh kêi mî thu	26
Meihawl rawhtu leh puan su mî thu	34

Mi fir thu	35
Mupui leh thal thu	38
Mipa nuping leh chungute thu	41
Mihring leh mupui thu	52
Mupui leh singhar leh nghalpu thu	65
Mipa nuping kaw neth thu	73
Mipa nuping leh kangthai thu	74
Nuli leh bawngnute bel thu	29
Negto mi thu	61
Pumi leh taksa peng dangte thu	5
Phenglwne tumtu leh sangha thu	45
Phokhawk siamtu daktawri inlet thu	53
Phula ro phum thu	70
Pifa sabengtung zuar chanchin	75
Ram chuchim leh in chaichim thu	10
Rul leh mi pakhat thu	20
Rul leh surai thu	21
Rinthlengi ui thu	23
Rukruho leh arpa thu	36
Rorelna in vamur thu	46
Rul leh khuai thu	63
Sabengtung sakeibaknei vuna inthum thu	1
Sakeibaknei leh savawm leh sihal thu	2
Sakeibaknei leh bawngpate thu	3
Sibengtung leh a hlim thu	3
Sakawr leh zukchal thu	5
Sakeibaknei leh chaichim thu	6
Sabengtung leh a hlim thu	8
Siha leh choak thu	12
Sazupui leh satel thu	17

Sasaw thing leh phairuang thu	18
Sihal leh grep thu	19
Sihal leh kel thu	21
Sakeibaknei lungleng thu	22
Sihal leh kanghlai thu	24
Sakeibaknei leh sabengtung leh sihal ramichhuak	28
Sakeibaknei damlo thu	28
Sihal leh sakeibaknei thu	28
Sakawr leh sabengtung thuam phur thu	31
Sakawrpu leh sakawr thu	31
Sumdawngtu sabengtung thu	32
Sakeibaknei leh sabengtung leh sihal thu	33
Sihal mei bul thu	38
Satel leh mupui thu	40
Sakeibaknei ram thu	41
Sihal leh nghalchang thu	41
Sihal leh thing kittu thu	42
Sakeibaknei leh nghapui thu	43
Sakeibaknei leh chaichum thu	44
Sazuk no leh a pui thu	45
Savawm leh sihal thu	45
Sazupuite leh chungûte thu	47
Sakeibaknei leh chinghma thu	49
Sabengtung ninhlei thu	49
Sanghâwngsei a thu	50
Sabengtung leh chungute thu	53
Sihal puar lutuk thu	55
Sanghâwngsei leh Arab mi thu	56
Sihal leh hmai khuhna thu	57
Sih a zukchal thu	57
Sazuk leh grep hrui thu	57

Sa peltu thu	60
Sabengtung leh chinghna	62
Sakeibaknei tar thu	63
Sabengtung leh khain thu	64
Sakeibaknei leh sihal thu	67
Satharte thu	67
Sihal leh phivawk thu	68
Sabengtung leh uite thu	69
Sava thawnung uh lohzi	73
Thingting tel thu	4
Thingte leh hucpai thu	14
Thli leh ni thu	17
Thang hnithawk thu	30
Tho leh khawizu bel thu	39
Thing kamtu leh arpa thu	48
Thurden u thu	48
Thal kap mi leh sakeibaknei thu	55
Tuipui sava thu	63
Tukhuah sihal th thu	75
Ui leh arpa leh sihal thu	7
Ui leh chinghna	11
Ui leh a thli thu	12
Ui kawlh thu	20
Ui sathiam tar thu	31
Ui leh ruai thu	36
Uite leh sihal thu	55
Vahmini leh a note thu	2
Venusi leh zawhte thu	20
Vatawk rangkachaka tui thu	30
Vatawk leh choak thu	35
Vatawkte leh kanghlante thu	66

Zawte leh sihal thu	27
Zukchal damlo thu	34
Zawhtê leh savate thu	46
Zukpuî leh sakeibaknei thu	51
Zukpuî mit khing del thu	54
Zawhte leh sihal thu	73

Mizo a - State Archives

Fc

Date 726 3/4/96

Supp or

ESOPA THAWNTHU FING

1

SABENG TUNG SAKI IBAKNEI VUNA INTHUAM THU

Sabeng tung hi Sakerbaknei vunin a intuan
hlun a ram sa a tak takte chu a hmuh ipiangte
ththaih zhin a vak ruu mu a Tin Sihal hi a
han hmu ve a ththaih a tum leh a Sihal erawh
chuan a hram chu a lo hre ti ruu mu a E kha
a hram chu lo hre ngu hauh suh ila chuan kei
pawhin ka hlu ve hle dawn che a a ti a mu a

2

CHUNGU THH BAWNGPA THU

Tui ti chip chepa bawngpa thi hian chungu
note awm khawm hi a chil palh a pakhat chu a
rap hlum ti hlauh mu a Tin pakhat chu chu
thu lungn ththak tak an pui hnen a hrih tui chu an
a tlan ta nal nil a an pui hnen a chuan E ka
nu a thilumtu chu ram sa han pui ke pui nei hi
a ni roh va a ti a Chungu pui chuan Lian
pui maw ni heti tiata hin hi em ni ing a ti a
a han inham puar pung pung a A note chuan
E kha a han zawk daih le a ti a Tin a pui
chu a han inham puar zual sauh va Heti tia hi
em ni le a ti a A note chuan Puak keh dawn
hial pawhin inham puar mah la a tiave pawh a
tling tawp hlei lo vang e ka nu a ti a Tin chu
tia a thiththeihna a rin tet sak em avang chuan
chungu pui chu a han inham puar leh zual vak a
a puak keh ta pawp mai a

3

VAHMIM LEH A NOTETE ITHU

Buh hmin tih lai hian lo pakh u th vahnumin no
 a nei a ni tin mai hian buh seng tûr an lo seh dawn
 nge dâwn lo tun a lo en thla thin i Iun i thit
 chhuah dâwnte hian a notete hnenah chuan eng
 thu pawh an lo hriat apiang i hneni rawi leh zel
 turin a hrih thin a Ni khat chu lo neitup i chu
 a lo kal a Tûnah chuan ka vengte zawng zawng
 sawm khâwma buh seng tur i nih tawh hi lo i ti
 a Tin vahmim chuan chu chu i lo hria a i note
 hnenah chuan A vengteho ring mai tur i nin
 zawngin eng chen emaw a h nghak leh lo thei lo
 vang i ti a Atukah chuan lo neitu chu a lo kal
 leh a lo chu engmah la ti lovin i hmu a a f i
 hnenah chuan Kal la i pute leh i tuteho va i vin
 h naktukah buh lak tantu ang che i ti a Nimah
 sela vahmim chuan a notete chu hlau lo turin i fuh
 a lo neitu lainahote chuan anmahni buh pawh an h
 seng zo bik si lo va Chu mi tukah chuan a thi bo
 va lo neitu kha a lo kal leh a a fapa hnenih chuan
 Keimahnin naktuk atangin i seng tan tawh mai
 ang u a ti a Vahmim notete chuan an pui
 hnenah chu thu chu an lo hrih a Ani chuan
 Chuti chu kal bo a hun ta tak zet zuk nri le a
 ti ta a

4

SAKEIBAKNEI LEH SAVAWM
 LEH SIHAL THU

Sakeibaknei leh savawmin sakhi tlaw an chhar
 a inchubin an insual ta hrep mai a An lo chak
 dunin an lo inhneh tâwk em kher a i tawp a tâwp

ah chuan in pahnh chuan mit del theli leh thi lek
leka hahin leah chuan in lei ta der a an inkarih
chuan an thil inchuh in insul chhan chu a thu
reng a deh pawh in dek peih tawh lo va Chu
tih lai chuan sihl hi a lo kil hlauh va an chauhzi
te chu a han hmu a engmah tiheizi an ni tawh
lo tih a hmat chuan a lo kil hmat a sa ruung chu
a pu ta daih mu a Chu ni an han hmuh chu in mni
chuan Kan va khawngahthlik tak em f he mi
sul pa zanrah tur sum sik reng reng hui kin
chikna /awne /awng sengin kin lo inhlan ti mu
zuk ma le in ti ti mu a

5

SAKEIBAKNEI LEH BAWNGPAFI THU

Phulih hian bawngpa puthum hi thlamuin
tak leh ingeih zetin in tla za diul diul thin a Chu
ti in tla za diul diul chu sakeibaknei hian ci ut in
it tak mu hian a lo thir reng thin a in the chuti
in tlat za chung chuan a tin hun remchang reng
a awm thei hian a hre lo va Tichuan truk tem
pikhatin a rel dante sawn a chotuh tawn a in
zingah chuan itsikna a lo thleng ti a mpawh a
hoya tli duh lovin ahrangin in tli ti hlawn a
Sakeibaknei chuan an inthen a a hiang theuhva
in tla chu a hmuhin a mal mal chuan a bei ta a
sam takin a sch ta nghauh nghauh mu a ni

6

SABENGTUNG LEH A HLIM THU

Ni khat chu nipui sen sat lu takin rawlthar
pakhat hian Atheni khua atangi Megara a kulna
tûrin sabengtung a hawh a Chhûn laiah chuan ni

a lo sa ta em em a a thla hlumah chuan a zuk
 chawl dawn a Nimahsela sabengtungpu chuan
 hlim chu a lo chuh ve ta a a chuangu tu luk baw
 chuan chu hlima awm theihna chu neim a insaw
 a Rawlthar chuan E he sabengtung hi ka zin
 kawng tluan atân ka hawh a ni lo em ni ' a ti a

Ni e sabengtung hi i hawh a mahse a hlim i hawh
 hlei nem sabengtungpu chuan a ti ta hlauh mai
 a Chu mi hlim inchuh reng reng chuan an insual
 ta chiam a chutia an insual buai hlân chuan sabeng
 tung chuan a tlân bosan ta daih mai a ni

7

ARPA INSUAL LEH MUPUI THU

Arpa tir pahnh hi pa insual takin an insual
 awrh awrh mai a Nakimah chuan a dawih zawk
 chu ar in kilah thi hnuangin a kal ta a A huai
 zawk crawh chu ar in chungah a thlawk kai sauh
 sauh va huai zawk tih hriat fahranin a thla a han
 zap a a khuang ta al al mai a Chutih lu tak
 chuan mupui a lo bir luah luah a arpa chu a zuk
 tum chawrh a a thlawhpui ta daih mai a Chu
 veleh chuan a dawih zawk kha a lo chhuak leh ve
 a an insual chhan bawihhlawh pahna hmun kha
 a chang ta then zawk a ri

8

THINGTANG TEL THU

Pa pakhat hi a chhûngte an inngeih lo hle mai
 a inngeih tura a han zilh leh a sawt si lo va eng
 emaw hmuh theih lamun zilh ila a tha ang e a lo ti
 ta a Tin a fate chu a ko khawm a thingtang
 tam fê a lâk khawmtir a An thingtangrawn lâk

chu 1 tel khâwm a 1 fate chu elh thiak tur chuan
 1 han tir vek 1 An vai chuan in han bei theuh
 va mahse an elh thiak zo ta lo va Tin thing tel
 chu 1 phelh 1 thimotang mal mal chuan elh thiak
 tûrn 1 hrilh leh 1 chu cawh chu iwsam deuh
 hian an elh thiak ta zung zung mui 1 Chutichuan
 in pa chu in Fate u in tinrual chhung chuan he
 tiang hian in hmelmaten in dek thei lo in che u
 1 in inngelh lohva in iwm hian cawh chuan ene
 mah in ni lo mu ang tun a zilh ta 1

9

SAKAWR I I H ZUKCHAL THU

Sakawr pakhat hian phûl pakhat hi apumin
 1 chang bik 1 duhtawkin 1 thi thin a Tin zukchal
 1 lo kil 1 hnum tam tak 1 rawn pet bul zo ta 1
 Chu chu sakawr chuan 1 hua a phuba lik 1 tum
 1 pa pakhat hi zukchal humpui atan a sawm 1
 An chu in Aw le 1 kaah thir barh dah il 1
 chungah ka han chuang phwi mui in a hiam
 hrei chu ka hmu thu ang chu 1 ta a Sakawr
 chuan jem 1 u hle a chu pa chu 1 hian chu ang
 ta a Nimahchak sakawr chu a phuba lik sak 1
 hnek chuan chuta chin chu tun thlengin muhring
 bâwih 1 lo ni ta a ni

10

PUM LEH TAKSA PFENG DANGTF THU

Hmân lai hian muhring taksa pengte hian
 tûn lai ang hian hna in thawk rual lo va peng
 timin mahni thu leh mahni duh ang angin hna an
 thawk theuh mai a Chutichuan pum hi an lo

ngeih thei thun lo va Keini peng dangten i
 chakkhai leh a nawnna ngaihtuahin kan chawm
 a a rawngbawl ngawtin kan buai phi chuk a ani
 lah chu a awm dawngdah mai mai si a tun hnu
 ah chuan tumahin engmah i pe tawh lo vang
 tun an lo rawt ta a Kutte chuan ka chaw an
 barh tawh tur a ni lo va hain i thial tur a ni
 hek lo Pum chu in tam rei thei ti meuh lo va
 rei lo teah an lo chu ti ta ruap mai i Fichuan
 taksa pengte chuan pum chu dawngdah leh hman
 tlak lohvin ling mih eli hna pawmawh tak a
 lo thawk ve thin i ni tih in lo hre ti i in tel
 lova a thawh theih ing pawh chuan inno chuan
 a tel lo chuan in thawk thei lo va Taksa pum lo
 hrisel that an duh chuan peng tin chuan inmahni
 hna theuh thawkin in vna that tlanna turin an
 bei za zel tur a lo ni zawk a ni

11

SAKEIBAKNEI LEH CHAICHIM THU

Sakeibaknei hi hmun pakhatih huan i muhil
 a Tin chaichim te li khawih nga a kil tih pawh
 inhre lovin chu si huai tak mai hnarah chuan a vak
 ku a a tihah ta a Tin Sakeibaknei chuan a kut
 bawr a han nuai zoh va a thil chilh mai dawn a
 Chaichim chuan Kei thil te tham nungcha alui
 te ber chu mi that thangche ting lovin ka nun hi
 zuah lul rawh tu paw mah hi sawi ka tum lo ve
 tin a ngen a Sakeibaknei chuan chaichim te
 tak te thlaphanzia a hmuhchuan a nuith a za a tlang
 takin a chhuah leh ti a Rei lo te hnuah chuan
 chu sakeibaknei chu ramhnuaiah sa seh tur
 zawnga a vah laun sa peltute thangah a va awk

ta hlauh va tal chhuah leh chu beisei zizang a
 ni ta lo tih a hratin ng v chhung l hawt rum rum
 khawpin a hu' ti piap piap mai a Chhichim
 khin a zuah a rawl khi a lo hre hle mu a a lo
 tlan a sakabakna awlna thung hin chu a khel
 ti melh melh mu a re lo teth a seh chat a sa
 ropui tal cau a chhanchhuak ti rum mu a ni

12

FANCHMIR LTH THURO THU

Fanchmir te hi tuikh irah tur in turin a tal a
 turin chuan a let thla a a th hlum dawn ti a Ni
 mahsela thuro hi a kung thing zarah chuan a fu
 reng a fanchmir thlaphunzia chu a hmu a Hnith
 a ban chilh chhum a fanchmir hma takh chuan
 a zuk inlak a tun himir chu a lawn kai var a tu
 kamah chuan thilun a hn chhuak ta thuro a Chu
 tih hi tak chuan sava thung kum mu hian thuro
 chu awh tumun len a lo zar mal mid a Fanch
 hmu khin a hil tih tum chu a lo hmu a a ke artui
 th chuan a hin seh a a phu uth a a len chu a
 thlahu ta a Tun thuro chuan a awm dan hlauh
 awmzia chu a hmu ve ti a him tikin a thlawk bo
 ti duh a

13

UI LTH ARPA LTH SIHAI THU

Ui leh Arpa hi an mthian a zin turin in chhuak
 dun ti a Ngwah hin khurin a thim hnin a
 arpa chu thing lerah a thlawk kau a thing zarah
 a fu ta vang mai a ui erawh chu thing bulah chi an
 a bawt ta a Nikinah chuan khua a lo var a ar

pa chu a dan pangngai ngin thiag ral hian a han
 khuang ta 𑜀 al mai a Tin chutia a khuang chu
 sihal hian a lo hria a 𑜀 atan a it ta hle mai a
 Chutichuan a lo kal a thing hnuaiah chuan 𑜀 ding
 a arpa hnenah chuan Siva tha tak 𑜀 ni a ran
 nung zawng zawng zinga hmantlâk ber 𑜀 nih hi
 le Lo chhuk teh khai zing hli hlim takin 𑜀 lo
 sa dūn teh ang a ti 𑜀 Arpa chuan Thiana
 thing bulah hūn lo kal la dā vaw ri turin pui
 thiam han ko ta che a ti 𑜀 Sihal chu a ko tur
 chuan a kal a mahse vawilehkhatih ui khan a lo
 zuan phut 𑜀 sihal chu a seh hlum ta der mai 𑜀 ni

14

SABNGTUNG I FH ARPA I FH SAKIIBAKNEI TH

Sabengtung leh arpa hi lo neitu vengah hian
 an awm dun thin 𑜀 Ni khai chu sakeibaknei hi
 a lo kal a sabengtung chu thau kalh leh tui awm
 fahran hi a ni si 𑜀 a han hmuh chu in ei atan a it
 ta em em mai 𑜀 Ar khuang tluka hui hi sakei
 baknei a nei lo ve tih 𑜀 ni thin 𑜀 chutih lu tak
 chuan arpa chu a khuang ta hluh va sakeibaknei
 chu rang deuhvin chuta ta chu a tlan ti thui 𑜀
 Sabengtung chuan 𑜀r mai mahin sakeibaknei a
 tihlau ta em em a hmuh chuan 𑜀 lawm ti khawp
 mai a a thinlung 𑜀 siam sauh sauh va ramsi
 zawng zawng zinga hui han um teh reng pawh
 chu nuam tun ke chhep rual meuhvin a um ta a
 Nimahsela thui vak zawng a tlan hman lo sakei
 baknei kha rang deuhvin a lo haw kir a mit khap
 kār lovah a han seh hlum ta mai a ni

15

CHOAK CHAPO THU

Choak chapo em em mu hian ârâwnin in
 chang an thlaulite hi a char a a meih i vi lut
 ve a A thiante chu hmusit in arawn zing hi i av m
 a ârâwn nih ve a tum a Arawnte chu in mi bun
 a tum dan chu an lo hre chhuak a arawn chang
 a vuahte chu an tithlik sak a in chuk hiep a
 a chhenna hmun lamah an hnawt bo ta a Tin
 chu choak vânduai tak chu nî tu r leh lungngai
 em emin a thian hluite hnénah a kâl engmah
 a chung a lo thleng lo ang maun an zing chen
 ve a tum a Anni pawh chuan a mnguhhlutzia
 kha an han hre chhuak leh a in zing at an hnawt
 bo va tun hma lawka a lo tihduhdah pakht
 chuan I awm danah lungawi ta la chuan i nî
 ropuite zilhhauna leh i anpuite endawngnî i pum
 pelh tûr tun a zilh ta a

16

ARPA LEH LUNGMAWI IHU

Lo neitu vength hian arpa pakhtin unute
 chawzawngin buhpawl awm khawm hi a thu i
 thai a chutia a thunaah chuan rin lohvîn lung
 mawi hi a thai chhuak ta mial a Aw i ngun
 mi tân chuan thul hlu fê chu i nih phawt hi le
 Nimahsela khawvel lungmawi zawng zawng u
 pawhin keia tan chuan buh fang khat ka dah zawl
 si a a ti a

17

RAM CHAICHIM LEH IN CHAICHIM

Hman lai hian ram chaichim pakhat te hian in chaichim thian a nei a leng atân a sawm a Ram chaichim chuan a thianpa chu a neih tui ber apiang bete te buh te leh thei mute thil hmui hmer deuh deuhthe nen a hlui a In chaichim chuan tlem te tain a ei lawr diat diat i ram chaichim erawh chuan buh hnah hi a seh melh melh a In chaichim chuan Thianpi engtinngge heti cherh cherh tca i awm theih chu le i Utawh a kaw chungga awm ang chauh i ni ilawm le Lo kal ve rawh khai khawpui leh khawpui nun dân ka lmuhtu ang che a ti a Ram chaichim chuan a zui i khawpui lam pin chuan an kal dun ta a Tin in chaichim chenna in hian pui chu khaw vâr lam hian an va thleng i Dawhkân chungah chuan ruai ropui tak ningnawite i lo awm phung mai a In chaichim chuan thleng tin mai leh thil tuihnai tinreng mai chu ram chaichim chu a pe a Chutia in hlim lai chuan ruai thehtu thenkhat chu an lo lut ta phut a Chaichimte chu dawhkân ata in ruang thla a in kil an thlen theih hmasak berah an biru a An han vak chhuak them them a ui bauh thawm an hre leh a an hlui zual deuh deuh mu ■ Tin khua i lo reh leh ta thap a ram chaichim chu a bihrukna hmun atang chuan a vâk chhuak leh ta them them a a thian hnenah chuan Thian duh tak hetiang nun dan tha tak hi a duh mi tan zawng a tha hle mai nimahsela kei zawng ka chhângte kha him leh thlamuang takin ei ila ruai tui ber hlui leh buai reng renga ci ai zawngin ka duh zawk e a ti a

18

UI LEH CHINGHNA

Thla en uar zân hian chinghne cher tak ril
 tam zet mai hi n ui thau a ngun tak ch wim
 hi a va hinu a Chinghna chuan Thum eng
 uzia nge ni heti kauva i thau chu ni lo sei lih
 chuan chun leh za ka nun ve the ni tun ka
 bei fan fun i chuti chung piwhin ril tun ka thi
 lo chauuh i ni si i i i i i i i i i i i i i i i i
 ang i i i duh chu i ka thawh ing thawh i i i i i i i i i i
 ilawm a i i i Chinghna chuan i i i i i i i i i i
 engge ni th wh tur chuan i i i i i i i i i i i i
 zâna ka pu in vena rukrute huwh bo chuuh mui i
 ti a Chu chu i i chak ngawt mui i i i i i i i i i i
 hna chuan a i i i Min zui rawl i i i i i i i i i i
 a i i i an kal dun ta a

Chutra in kal lu chuan chinghna chuan ui
 nghawnga nghawngawrh a hmu ta a Kna kha
 eng atan nge i i i i i i i i i i i i i i i i
 a nih hi ui chuan i i i i i i i i i i i i i i i i
 Min han hrih ten
 reng reng chinghna chuan i i i i i i i i i i i i
 emaw mai mai atan i ni khudiat hluu nghawng
 awrh Khudiat i i i i i i i i i i i i i i i i
 i duhna apiangh i kal thei lo tun i chu i ni lo va
 maw? chin hna chuan i i i i i i i i i i i i i i i i
 Ui chuan Ni
 meuh lo ve ching zawng i chhunah hian ka dah
 thin a Aw! khaw nge i kal dâwn le i a i i i i
 Chinghna chuan Dam takin thil tui tak tak
 chu vi ei tawh khai kei zawng lalber chay khai
 diat awrha ei u chuan mahm thu thua awm i eng
 ilo mai ma ei ka duh zawk e a i i i i i i i i i i

19

UI LEH A THLA THU

Ui pakhat hin sa talhtu in ata sa hrang khat
 a ru a kalkawngah chuan lui a kân a a hnua
 tuah chuan ima thlâ a zuk hmu a Ui dang sa
 hrang pu nun a ring a chu sa hrang pa vb chu neih
 leh nghil a tum a i zuk hip thut mai a Nimah
 sela chu sa chu a zuk hap zawng chuan a sa hrang
 put chu a thluh ta a tichu in a neih sa pawh chu
 a chhân ta zawk a ni

20

SIHAL I EH CHOAK THU

Choak pakhat hin bawngnute khing hi a
 pu a tukverhah a thliwh chhuahpuir a ei tumin
 thing zarah hin a tukpuir a Chu chu sihal hian a
 enthla reng a bawngnute khang chu ei atân a it
 ta hle a choak hnenah chuan Aw âka a thlate
 chu a va mawi em ! I mitte chu i va vir awmin
 i nghawng te chu a va nalh em ! I irpuir te chu mu
 pui irpuir ngawt ni alawm le ! Aw hutiang sava
 meuh hrîm thei lova aw chauh tlachhama i han
 awm ti hi chu ! a ti a Choak chu chung fak der
 na zawng zawng chu in a thliw a sihal chuan a
 aw chu han hria sela mik a ti dawn em mai tih
 rilru puin hram tur chuan a han ang a Chu veleh
 bawngnute khang kha a thli ta i sihal chuan a lo
 chhar var a a k lpuir ta a A kul pah chuan

I mawina zawng zawng ka sawi lu te khan i thluak
 thu zawng ka sawi lo reng a ni a tih an ta mai a

21

CHUNGUIN LAI AN DIL THU

Hmân lai hiin chungûte hian mahni thu thua
awm an ning i awm dan thi zawki in awm theih
nân an pathian hnenah lil in dil i An pathian
chuan an rilru chapozin te i lo hriatin in awm
dilah chuan thing um a zuk thlak bawrh mai a
thing tumin tui a tihpote an hmuh chuan chungûte
chu an thlaphang hle mai a Li mawng churh
dupah chuan chhuah pw'h chhuak leh ngam
tawh lovin an bawh phak reng hlawm i Nakin
ah chuan chungu pakhat chu ngam leh ngam lo
chung hian a chhuak a thing tum chu che bak lo
main a lo iwm a Chu chu i hmuh chuan a
thirnte nen a chungah in sawt ku lwk a an hmu
sit ta hle mai i Chuti kiuv i roreltu tlawktlaw
chu in ni ti i roreltu harh deuh tak an pathian
chu an dil i i Ani chuan kinghlai a zuk pe
a kanghlai chuan in hnen i thlen velch a theih
tawpa rangin i ei ta nghruh n-hauh mai a an tlan
bosan thei si lo vi Jin an pathian hnenah chuar
anmahni zuk khawnguh lehni thu sawi turin zual
ko an tir a nimahsla in pathian chuan Ka
khawngaih thei tawh lo i che u chawh tak rawh
u a lo tihsan ta a

22

MU ARLA LEH PARVA THU

Parvate hi mu irlu hlau reng reng huan an
awm th n a n mahela ri hi m bolu an awm
fo va an inru ren^o avangi ci ri l lak h chuan
an him reng a Mu arla chu n a hlawhtling thei

lo tih a hriatin fin vervek a tum ta a Hetri buai
 reng reng awm hi in duh em maw ni le ? Lal
 atan mun siam zawk ula hlauhawm tinong ati ka
 veng dawn che u zuk nia a ti a Parvate chuan
 i thu chu zâwmn lal tîn an thlang ti a Ni
 mahsah lala a lo thut veleh n thuneihna
 chu i tha lo zâwngin a hmang i ni tin parva pa
 khat a ei ta ziah mai i Chutichuan pakhat a ei
 hun chu i lo thlang ve leh i ani chuan engmah
 d n, siwi lovin Kan chiwh teh e i ti ti mai i

23

CHINGHNIA LFH BERAM THU

Hmân laun chinghniate hian berâmte hnên
 ah nâkin lama an lo inngelh fo tai hna turin pa
 lai an tir i He thihna khawpa inngelh lohna hi
 kumkhuain kan nei reng dawn em ni ? Khang in
 i vmpui uicho sual tikte avang vek kha a ni i min
 bauh va min tihnimrim fo mai a ni si i Hnawt
 bo vek ula tichuan kumkhuar kan inthanna leh
 inrerina kawngah dâl reng reng a awm tawh lo
 vung tun an sawi a Berâm ngawng takte chuan
 rem an lo ti a uite chu an hnawt bo ta a Chu
 tichuan an vengtu tha ber maite chu an lo chên
 ta ■ an hmelma hlauhawm takte chuan awlsam
 takin an seh ta fo mai a ni

24

THINGTE LEH HREIPUI THU

Thing fa wmtu pakhat hi a hreipui ha tur
 zawngin ngaw pakhatah huan a lo kal a A thil
 duh chu thil tē tham a nih avângin thing hian deuh

deuhte chuan fartuah pak uin an tithlu ta a
 Thing fawmtu chuon chu thul chu lunmua atan
 a han siam zawh veleh chuan chong lu thing lun
 tha chu a kit ta vek mu a Chu chu khiangin a
 lo hmuhin ngiau hnenah Kan thil rem kha kan
 chhiatna bul a lo ni kin thinn pakhat kha lo pe
 ta suh ila chuan kemahni pawh kum rei tak kin
 la ding tur a ti a

25

HARKIULES (Hercules) I FH TAWLAILIR KHAI HTU THU

Kawithler diak talah hian mi pakhatin sa
 kawr tawlulir a khalh a chihdinkah chuan taw
 lailir ke chu a tang ta lat a sakawr chu a ding
 reng mai a Chutichuan chu pa chuan engmah
 khawih tum ta lovin Harkiuless chu a buina tin
 pui turin a ko va Nimihela Harkiuless chuan
 tawlulir ke chu a koki do kang turin a fir ta zawk
 a mahni thil tih tum mite hi Patluannin a tinpui
 thin tih a hrih ta zawk a

(26)

MERCURIA (Mercury) LEH THING KITTU THU

Thingkittu pakhat hian lu kamah hian thing
 a kit a a hreioui chu tuah chuan a ta blaah
 mai a Pawin em em hian lu kamah chuon a thu
 ngui ta reng mai a Tin chu lu siamui Mercuria
 chuan a lungngaih chhanic chu a hriatin a khiv
 ngaih a arawn pan a Tin tuah chuan a hian
 luh a rangkachak hrei hi a hian la chhuik a

Hei hi em ni i hreipui chu ? tun a zawt a Thing
 kittu chuan Ni lo a ti a Tin Merkiuria chuan
 a liluh leh a tangkaraw hrei a han phawrh chhuak
 a Thingkittu chuan Ka ta a ni lo a ti leh
 a A vaw thumnaah chuan chu pa hreipui hloh
 ngei chu a han phawrh ta i Kha zet kha a ni ka
 ta chu tun thingkittu chuan a ta ngei a hmuh leh
 avangin a lâwm êm em mai a Chu pa rinawm
 a leh dikzia a hmuh chuan Merkiuria chu a
 lâwm em em i hrei dang pahnih pawh chu lâwm
 manih i pe ta a

Chu mi chu a thiante hnenah a kal a chung
 thil chu a hrilh hlawn i An zinga pakhat chu
 in chutiang vanneihna chu hmuh ve tâlh a tum
 ta a Chutichuan chu mi hmunah vel chuan tung
 kih tum awm takin a va kal ve a a hrei chu tuiah
 chuan a han thlahh lui a lui kamah chuan a men
 der ve ta teuh mai a Merkiuria chu a hma ang
 bawk khân i lo kal leh a tui chu a hui liluh a
 rangkachik hrei a rawn phawrh chhuak i a hlohva
 chu em ni tih a zâwt a Ni e kha chiah kha a
 ni a ti thui a han lâk mai hi a tum a Ni
 mahsela a zahtheih lohzia leh a dâwttheihzia a
 hmuhin Merkiuria chuan chu hrei chu pêk ahnêkin
 am i hreipui ngei pawh chu a chhar sak duh ta
 lo va

27

FANGHMIR LEH KHAU THU

Khaw vâwt tak chhûm zun a tlâk seng seng
 ni hian fanghmîr hian nîpui laia a chaw chhêk
 khâwl hi pho tûrin a hnôk chêt chêt a Khau
 pakhat nîtâma thi lek lek hian a va hmu a a

thihna dal tur chauhvui chaw tlemte a dil a Fang
hmur chuan Iun nipui chhung zawng khan eng
nge maw i tih le ? a ti a L ka dawngdah
mai bik awzawng hlei nem nipui chhung zawng
khan ka hrâm a ni khauvin a ti a Fanghmur
chuan nui chung hui a chaw bawm chu i khar
a Nipui chhung hla i sik theih chuan thlâsik
chhung chuan i lam thei biwk ang chu i thlâsin
ta mai a

28

SAZUPUI LEH SATEI THU

Sazupui hian satel hi a per muin em iwingin
a nuizabûr a Nimahsela ani chuan Engtuk
hunah pawh intlânsak ila a chak zâwk ka ni
ngei ang maw le a ti i riwh i i k te
hi engtia sram nge in nih i hre thu in in ang chi
sazupui chuan a ti a Tichuan intlânsak in rel
thlu ta mai a Satel chu a kal dan pingn ai tem
châwl huih lovin a kal ta boh boh va Sazupui
chuan a nganep khawp a Rei lo deuh a han
mu zet ang a satel chu ka um phuk leh thuai mai
ang chu a ti a a mu ta a Chutia i mut hlân
chuan satel chu a kal zel a sazupui kha a lo mu
rei lutuk ta deuh va an tlânna tâwp chu satein a
thleng lai chauh chu a va hmu hman ti mai a

29

THLI LFH NI THU

Vaw khat chu thh leh ni hi a tunge chak
zâwk tun an inhnial chram a Nakinah chuan
khualzin pakhat hi a lo kal a a kawr fual thhlâk
sak thei apiang chu a chak zâwk a ni ang tun thu

an titlu ta ၁ Chutichu n thli chu a han tleh tan
 ta a vâwt tak na zet mai huan a han tleh ta hum
 hum mai a nimahsela ၁ chhêm nasat poh leh
 khualzinpa chuan a kawr fual chu a vut nghetin
 a pawt nghet deuh deuh zâwk a Tin na chu a
 han sa ta thung a thil hnawng leh vawtte chu a em
 bo veh a khualzin chuan lum a ti a na a sat deuh
 deuh chuan a lo tuar thei ti lo va a kawr fual chu
 a hlip thla ta a

30

SASAW THING LEH PHAIRUANG THU

Sasaw thing lian tak hi thlun a chhêm kar a
 tunn a rawn len a Chu lui kamah chuan phai
 ruang a awm chuk bawk a Sasaw thing chuan
 chûng thil der tak leh nghet lo taktena thlipui an
 tuar thei ၁ an thing lian pui nghet tak chhem
 kara a awm ta mai chu mak i ti hle mai ၁ Phai
 ruang chuan Mak ti ma ti che thlipui chu i lo
 dodâl avangin a chhem thlu che alâwm keini
 chu a thu kan âwih a min han chhêm hlek apiangin
 kan kôr dial dial zel zuk na a ti ta a ni

31

BERAM VENGU NAUPANG LEH
CHINGHNI THU

Naupang pakhat hi khua atanga hla lo teah
 huan berâm vengin a awm a Achângin nuizai
 atân Chinghnia chinghnia tunn a au thîn a
 Vawî thum emaw lai chu khuaa mite chuan an
 lo hriatin tak tak emaw tunn amah chhan tûrin in
 lo kal a an chuan a lo nuhsan leh mai thîn a

Ni khat chu cangh a lo kul ta tul ak a nau
 pang chu a au vak v k a Nimah en a veng lo
 chuan mi a tilide leh dawn a nih hi tuu a au te
 chu engah m h an n u l auh t l a v chun
 hnun chuan b am hu a s a t a

32

LO NEITU ITH NGAWIHUP IHU

Loneitu pakhat huan a buh tul thantun kang
 hlaita awh nan len a zu duu A len zat cha
 u va en chuun kanghlai zingal ch a ngawihup
 pakhat a lo awk tel ve a Ngawihup chuan Ket
 zawng kanghlai ta ntl bua hi n m thih l h m u
 rawh khu a buh m u hut paw k e e s i d v a
 Ngawihup khawn a th i o v a n u t t a n g l e i
 ka ni tuh i h u a a w e r t a n u l e h k a p k a e n
 kaw l t h a a m k a m a h s e l o n e i c h u n
 t a w n g r e i t u l o v i n t a w i z a w z a v a a d i k
 a m i t h e i c n a h s e k t a l a w h h a c c h h e t u i n g a l
 i t e l v e t u h z a w n g t a n n a c h u n a m t h o t u r
 a n g c h u i u r v e t u r i n i a t i t i c h h u a h d u h
 t a b l k l o v i

33

SIHAL ITH GRIP IHU

Grep lawh hun lai tak huan sihal pakhat hi
 grép huanah a va lut r i s a n d e a h t a k a h h u n
 ni kang grep hi uawm f u r a n f u n a l o v a r t u a r
 m a i a C h u t h e i t u i t i m a i c h u a z a n a m a h
 s e a l a t h e i t a l o v a A k u l p a h c h u n E n g n e
 p a w i a n g G r e p c h u a t h u r t h u r n e n a t i t a
 r a w k m a i a

34

UI KAWLH THU

Ui kawlh tak pakhat hi mi a seh leh thul pawl
 a khawih loh nân ɿ neituin a nghlwnghah tengeng
 a awrhthir a Ui chuan ɿ teng ng chu a chapopui
 ta hle mai a a tengeng chu mi hriat atân a thung
 ɿ a thung ri a A thian pɿkhat zɿkzum deuh tak
 hian I thin rik zawih zawh poh leh a tha zâwk
 a ni ɿ tengeng awrh kha that vanga lawmmana ɿ
 hmuh a ni lo va hmingchhritna chhinchhiuhna a
 nih kha a ti a

35

RUL LEH MI PAKHAT THU

Thlasik lai hian ni khat chu mi pakhatin a
 feh hâwn kawngah rul vâwtin a hmeh hlum lek
 lek hi a hmu ɿ Chu rul chu a khawngaih ta êm
 êm a a la a meia hem nun atan a hâwn ta a
 Mei lum a han tihharh veleh chuan chu ma nru
 pang awm khâwm chu a ûm tan ta mât a Chuti
 chuan mi a khawngaih avânga tinungtu chuan
 tuthlawh a chuh liwk a a tihlum ta der mai a

36

VENUSI LEH ZAWHTE THU

Zawhte pakhat hian tlangvâl pakhat hi a
 hmangaih êm em a tlangval chuan a hmangaih
 ve theih nân Venusi hnenah nulaa chan a dîl a
 Venusi chuan a khawngaih a nula hmel tha zetah
 a lo chantir a Tlangvâl chuan a monu atân ɿ
 hrui tɿ a An pindana an thut dun lain Venusi

chuan a taksa a tihdanglam achin a nungchang
pawh a danglam ve em tih hriat duhn a hmaah
chaichim a zuk vñhtir i Nula chuan a taksa
thar chu theihngihlin a thutna ata chu a
tho va chaichim chu ci mai tumin i man ta a
Chutichuan Venusi chuan i lolamna vñga thin
rimin monu chu zñwhtir i chñntir leh i mai a

37

SIHAL I I H KEL THU

Sihal pakhat hi tuichhunchnuahih a thi i
Engtin chuan ka chhuak leh dawn chu ni ang
maw aw ? tin rei tak a ungutuh i Nakinah
chuan kel tuhil tik hi a lo kel a sihal chu tui
a tam nge tum lo i tui nge tui lo tih i zuk zawt
a Sihal chuan Thian i lo chhuak rawh khai
he tui hi a tui em em mai i ka in khim thei lo
a tam khawp si a han king rual iñ i ni hok lo
a ti a Chutichuan kel chu i zung lut ta thuai
a tin sihal chu kel kiah chuan i chuang a i
zuang chhuak ta thaui mu i Kel hñenah
chuan I khabe hmul chinve zat kha chu thluak
nei la chu i zuñthlak hma khñn i en tha hmasa
tñr a ti a

38

RUL LEH SURAI THU

Rul pakhat hi thirdeñg mah a lut a ei tur
a zawn a zawn a Nakinah chuan surai hi a
hmu a a pan chho va a han khel a Nimahsela
surai chuan kal bo turin a tir a Kei mi dangte
ei thintu ka ni si a ka taksaah hian ei theih i hmu
tlem awm em mai a ti a

39

CHINGHNIA LEH BERAMNO THU

Lute hnârah hian chinghniain tui a in a
lui mawng lamah chuan berâmno bo tui dai lai
a zuk hmu a Seh tumin huat tûr a zawng ta a

Mi sual engatinge ka tui in laite i tihnut ngam
chu le ? tui a pan chhuk a Berâmno chuan
tlang takin Engtinge ka tihnut sak che ka hre
hruh lo a ! Kha lam atangin hetih tui a lo luang
a ni si a a ti a Chinghnia chuan Chu chu
engpawh ni seli kum khat lek a la ni a hming
chhia tam mi vuah a ni a ti a Kum khat pawh
ka la tling hlei nem ka pu beramno chuan khur
chungin a ti a Nang i nih loli chuan i pa tal
a ni ang chu chu i tih nen tnuhmun vek a ni
A ! ka chaw ei lo hi bik biak tûr pawh ka ni
lo ve chinghnia chuan a ti a Thu dang sawi
set set lo chuan beramno chu a bei ta mai i a
pawt sawm ta leng a

40

SAKEIBAKNEI LUNGLENG THU

Hmân laun sakeibaknei pakhat hian thing
kittu fanu hi a hmangaih em em mai a a pa hnen
ah chuan nupua neih a dil ta a Thing kittu
chuan chu thu chu a lawm lo hle a a phal ta lo
ya Nimahsela sakeibaknei chuan a hrâwk ta
a Tin chu mi chuan han hnial ngam mi a ni
lo tih a hriatin tih dân remchang a hre ve ta a
'I thul mi dil hi ka lawm ngawt mai ka pu ni
mahsela i hate hi a lian hlawmin i tinte hi a nasa
hlawm em mai a ! Heng ang hriamhrei pui pui hi

hlau lo fa tunge awm ang le ? Ka fanu pasal
 1 nih dawn chuan 1 hate hi phaw a 1 tinte hi tan
 zet rih tur a ni a ti a Tin sakeibaknei chuan
 a remti ta a (Hmin_gahna 1 awm phawt chuan
 mun eng tih nge duh loh a neih ang ? Tin
 hmeichhe pa chu a pu atan a lo nei ta a Ni
 mahsela thing kittu chuan chu 1 nghal tak hriam
 hrei nei tawh hlei lo chu a hlau ti lo va thing
 hian tak a la lawk 1 1 in ati chu 1 hnawt bo ti
 daih mai a

41

MIHRING LEH SAKAIBAKNEI IHU

Hman lai hian sakeibaknei leh ni pakhat hi
 an zin dūn 1 1 tunge huai zawk tih an lo inhnial
 ta mai a An inhnial nasat deuh deuh lai chuan
 mihringin sakeibaknei a 1 ck hlum dawn lai lem
 din hi a va hmu a En ta che hei ati kin inhuai
 hleihzia infahna Chiang zawk a awm hlei nem
 mihring chuan a ti a Sakeibaknei chuan Chu
 chu he thu hi 1 ngaih dân a ni a Mitem dintu
 chu han ni ve teh 1 la chuan mihringin sakeibaknei
 pakhat a reh leh hun chuan sakeibaknei kut bawr
 hnuaiah mihring sawmhniñ an tlu thut mai tur
 a ti a

42

RANTHLENGA UI THU

Ranthlengah hian ui pakhat hi a mu a
 bawngpa buhpawl rawn ei turte chu a lo ngurin
 a lo bauh zêl a Bawngpa pakhat chuan He
 ui zet hi chu a va sual tak em ! Amahin buhpawl
 chu ei thei lawi si lovin a ei theiate ei chu a phal
 lova e ! a ti a

43

CHINGHNIA LEH KANGHLAI THU

Chinghne pakhatin saruh a hâk a a hrawkah
 a tâng tlat mai a hrehawm ti zet chungin a tlan vêt
 ruai a tichhuak thei apiang lâwmman tam tak
 pek tumin a hmuh apiangte chu tichhual sak
 tûrin a sâwm zêl a Kânghlai pakhat hian a sâwm
 na leh a thutiamte chu a lo hriatin a nghâwng sei
 pui chu chinghne hrawkah chuan a zuk rawlh
 a saruh chu a phawrh chhuak ta a Tin a lâwm
 man chu a han dil dek dek a chinghnia chuan
 a thenkhum ta mai a thurim âwm zet hian

Lâwm nachâng hre lo pa lawmman dangte i
 la dil fo le chinghne kâa i lu i zuk rawlh a him
 taka i chhuak leh kha lâwmman nasa ber a m ,
 alâwm le a ti ta mai a

(44)

SIHAL LEH KANGHLAI THU

Ni khat chu sihl hian kânghlai hi chaw ei
 atân a sâwm a thul nuhzatthlâk tak tihîr a duh
 avângin thleng dar takah hian sa tui chauh a hlui
 a Sihal chuan awl takin a liak zo ta a kâng
 hlai erawh chuan a hmui sei pui chuan ei theih
 rêng a nei ve ta mang lo a a tâwp lamah pawh
 chuan a ei tih ang bawh khan a la riltâm ta fan
 mai a Sihal chuan tlemte a ei chu pawit âwm
 tak leh chaw chu a duhzawng a ni ta âwm lo mang
 e tih hlau âwm takin a msawi a Kânghlai chu a
 tawng ta mang lo va sihal chu a in lama lêngah
 a sâwm leh ve a An chuan atûkah kânghlai ma
 chaw ei tûra kal chu a lo remi a A hun takah

a lo thleng a chaw ei a han siam ta nghâl a An
han siam peih chuan chaw chu bel rawng zima
thun hi a lo ni a kanghlai chuan sam deuh mai
hian a ring chawp chawp chuan a bel chu a luh a
sihal erawh chu bêl pang ngawt liakin a lo awm ve
ta reng thung mai a

45

CHOAK LEH BIL RAWNGZIM THU

Choak tuihâla thi lek lek hi ralkhâti bel rawng
zim panin lâwm takin a thlâwk a A va thlen
chuan tui awmna chu a lo thûk hie a bêl chu
bawha zuk kûn vak pawhin a la thleng phâk a
lo va Chutichuan bel chu tihkeh a tum a tin
leihbuak a tum leh a nimahsela a enga mah mah
chu a ti zo lo va Nâkinan chuan a kianga lung
tete chu a chhar a amal malin bêl hie a thlak a
thlâk a tin tui chu a ko tlang a lo thleng chho
va tuihâl reh raihin a in ta a

46

MUPUI LEH SIHAL THU

Mupui leh sihal hi rei tak an cheng dun a Ni
khat chu sihal kal bo hlanin a note pakhat chu
mupui chuan a lak sak a a bu lamah a thlawhpui
ta a a bu awmna thung chu a sân em avangin si
hal chuan phuba la thein a ring lo va Sihâl chuan
a lo hâwnin a note chu a han dil a a lo phal lo
va Chu veleh merchher a chhi ta lawk a thung
chu a hâl ta hluah mai a Mupui chuan a note
tân leh ama tân rêng pawh hlauhawm a ti ta a
sihal notê a puin thahnemngai zeta a dil laia a
phal loh kha a hlauh avangin a pe kir leh ta a

47

MIHRING LEH KEI MI THU

Mihring leh kei mi hi an lo inhmêlhriat a chaw an ei dôn ta a Thlasik khaw vawh lai tak a nih avângin mihring chuan a kutte chu a ka bulah a dah a a chhêm a chhêm a Kei mi chuan, 'Eng atân nge kha i chhem le ? a ti a Mihring chuan

Ka kut a vawt êm a ka chhem lum a ni a ti a Nakin lawkah chuan chaw sa tak hi an hmaah an rawn hlui ta a mihring chuan thlêng chu a ka bulah a chaw kâng ta a a chhêm leh ta a "Kha eng tizia nge ni ta le ? kei mi chuan a ti a. A chaw hi sa êm a ka chhem dai a ni" a ti a A nih leh tûn atang huan inthian tawh suh ang thul vawt chhema thul lum chhêm leh bawh mi hi engah mah ka hmang lo ve kei mi chuan a ti ta a.

48

CHAICHIM LEH CHUNGU THU

Ni khat chu chaichim huan chungu hi thian atân a sâwm hlaui mai a an zin dôn ta a Chung u chuan a thianpa chu hmangaih âwm takin hlauihawm ata vên him tum ni âwm tak huan chaichim ke hma lam pakhat chu a bawp khung khat nêh a thlun zawm a thu lo deuh chu chutiang chuan khawmualah an kal a Nakin lawkah tui an va thleng a chungu chuan chaichim chu hlau lo tûn a hrih a tui chu a hleuhpui ta a Lui lai an thleng hman chauh va chungu chuan a li lah ta vut mai a chaichim tui chuan tui a tiche a, chu chu mu arlam a lo hmu a a zuk thâm a chaichim chu a thlawhpui ta a a hnuaiah chuan chungu kha a inkhai ve ta nawlih nawlih mai a

49

ZAWHITE LEH CHAICHIM

Zawhte pakhat hi a lo tar a tûn hma angin chaichumte a man thei tawh lo va engtinnge a man leh theih ang tun a inngaituah a Chumtên ip emaw mi tih loh leh zawhte thih emaw tal mi ruatin an lo kal hnai ngam mahni th beiseun a ke hnung lamin thung filawrh i inknai a Chaichim pitar pakhat huan hla tak atangin a thir vang vang a a thian hnahnah Ip hi kâ dam chhông huan ka hmu tam fe tawh a zawhte lu in arna ip reng ka hmu ngai lo ve a ti i A thian chuan I peih chin inkhai reng mai rawh kâ pi buhpawl inhnawhpuar pawh ni la i man phâk turah reng chuan ka awm hlei lawng e a ti a

50

CHAICHIM RÔREL INKHAWM THU

Hmân laun chaichumte hi zawhtuin i tirethei em em a a tihbona ngaituah tûrin chaichumte chuan inkhawm an rawt a Thil tam tak an han ruat thun a mahse an duh lo zel a Nâkinah chuan chaichim patir hi i tho va tûn hnuaah thawm an hriata an bihrûk hman zelna tûn dâr thunrik awrh tîr a rawt a A thil rawt chu tha an tûlâng em em a kut an beng dâr dâr mai a Tm chuchim tar ngawi renga lo thu hi a lo ding ve thung a an thil rawt chu hmantlakîn thîr a ti hle a Nimah sela thu tawî te A tu berin nge zavhte chu dâr awrh tîr ang ?" tun a zâwt tlât mai a A ngaihnâ reng an hre ta hlawn lo a ni

51

SIHAL LEH SAKEIBAKNEI THU

Sihal pakhat huan sakeibaknei hi a la hmu ngai hauh lo va Vawı khat chu a tawk ta phut mai a hlauvin a thi theih a Vawı khat a tawk leh a chu mi tum chuan hlau teh mah se a inthup thei hrām a A tawh vawı thumnaah chuan a lo hui ta hle a a pan a engtınge a awm tih a zāwt ta hial a

52

SAKEIBAKNEI LEH SABENGTUNG
LEH SIHAL RAMCHHUAK THU

Sakeibaknei leh sabengtung leh sihal hi an ramchhuak za a an hlawhting em em a an sa pōl zawh chuan hlum taka chaw ei an tum a A sa sehte chu sem tūrin sakeibaknei chuan sabengtung a tır a Sabengtung chuan inang thlahin a han chhep a a thante chu an duh thlang tūrin a tır a Sakeibaknei chuan a renin a lungawı ta lo va sabengtung chu a seh hlum ta a Tin sihal chu a semtır ve leh a anı chuan sa zawnz zawnz chu a dah khāwm vek a tē tak tē chauh ama tın a dah hrang ta a Sakeibaknei chuan Thiana sem dân ı va thiam em ve le tu'ngge zirtır che ? a ti a Sabengtung awm dân ka hmuah khañ zirtır leh chuan ka ngai hlei nēm sihal chuan a ti ta a

(53)

SAKEIBAKNEI DAMLO THU

Sakeibaknei pakhat hi a tar chha-tha zo tawh a, sa pawh a seh thei tawh lo va pōkale a nau a na em em a insawı a Chu thu chu sau-

sa zingah a lo darh thuaı a sakeibaknei damlo
 chuan khawngah a hlawh ta hle a a mal maln
 ramsate chuan an rawn kan a Chutichuan awl
 takin pūk chhūngah ngeı chuan a lo seh ta nghauh
 nghauh mai a a inei thau ta kung mai a Nakin
 ah chuan sihalin a damlo chu a ringhlel ta a a
 chanchin zāwt thlithlai tūrin a lo kal a hla deuh
 atang hian chu sa ropui tak chu engtingge a awm
 tih a zāwt a Sakeibaknei chuan 'Thuan tha ber
 nang ı ni maw ' Engatinge mı hlat tıka ı awm le ?
 Lo kal ta che thuan duh tak he sakeibaknei khaw
 ngaihthlāk rei lo tē chauh dam tawh tūra beng
 hriatah hian thlamuanna hu han sawı tı che a
 tı a 'Mal ka sām ang che maw ? Ka awm rei
 thei dāwn āwm lo ve mı ngaidam teh khai ı
 pūkah huan hniak a lūt hnem hle a mahse a lo
 chhuak leh lam pakhat mah a awm lo hı ka hmuh
 m a dik tak zawngın ka awm a nuam lo rūm mai
 a ni " sihal chuan a tı a

54

NULA LEH BAWNGHNUTE BEL THU

Nula pakhat hı bāwnghnute bēl chhīpchhuana
 a kal pah hian a lo inngaihtuah ta a He bāwngh
 hnute man tangka hian ka artui khāwisa kha za
 thum ka tlin ang a chūng artuite chuan a tlem
 berah pawh ār notē zahnh leh sawnga a lo keu
 ang a Tin ār notē chu ār a lo to huna' dāwrpuia
 zawrh tawk chauh a lo ni ang a tichuan kum thar
 ah chuan kawrfual thar leina ka nei lo thei lo vang
 Chu kawr ha chuan dāwrpuiah ka kal ang a
 t'angvāl tinin mı kawm bik teh an tūm ang a mahse
 ka duh lo vang a ka hawisan zēl ang a nıru

a A thul ngaihtuah chu a hlim khawp mai a a
bel chhupchhuan pawh chu a lo hre chang ta lo
va a tla ta a a inngaihtuah hlimna zawng zawng-
te kha a reh ta vek mai a ni

55

HMEITHAI LEH ARPUI THU

Hmeithai pakhat hian arpui a nei a chu ar
chu tók tin hian pakhatin a tui thin a A han
ngaihtuah a Ka ar hi a chaw let hnih ka pèk
chuah ni tin vawí hnih a tui ang a ti rilru a
Tichuan a ruat ang chuan a han a arpui chu
a lo thau ta kálh mai a mahse a tui ta hlek lo va

56

VATAWK RANGKACHAKA TUI THU

Mi pakhat hian vatawk — ni tina rangkachaka
tui thin hi a nei a Chuti pheuh pheuhva khâta
rangkachak hmuh chu tam zo sa lo chuan rang
kachak zawng zawng chu vawí khata lâk vek tumín
vatâwk chu a talh a A han sah phel chuan va
tâwk dang ang chauh a lo ni a

57

TLANG HNATHAWK THU

Hmân laun tlang pakhatah hian thil ri thôm
chur chur hi an hre thin a Hna a thawk ve a ni
e an ti a A thawhchhuah en tûr chuan khaw
hnaia mite pawh mipui tam tak an pung khâwm
a Rei fe an nghah hnu leh mi fíng deuhten thil
mak tak tûra an ruat lai chuan chaichim tē hi
a lo chhuak ta hlel mai a

58

SAKAWRPU LEH SAKAWR THU

Sakawrpu pakhat hian sakawr chaw tûra a neituten an pêk chu a rûk sak a a hralh thîn a sakawr chu ngun taka khuihin a chûl hoh hoh niêng roh si thîn a Sakawr chuan Nalh takin awm sela mi tih tak tak meuh chuan, mi khuih lo deuh la chaw tam deuh mi pe ta che " a ti ta mai a.

59

UI SATHIAM TAR THU

Ui sathiam a chak laia ui tha em em ni thîn a a pu tâna lo lama thil tha tih sak thintu hi a upat avângin a lo chau ta a Ni khat chu sanghal an pêl a ui chuan a bengah a pet tlat a nimahsela a hain a tuar ta lo va sanghal chu a chhuah ta a a tlan ta daih a Chutichuan sa pêltu chuan a rawn hau ta hrep mai a Nimahsela ui chau tak chuan I chhuahhlawh tar hi zuah lul ta che ka tih duh loh vâng ■ ni lo ve ka chaknam a tlin ta lo a ni e. Tûna ka awm dân avâng a mìn hauh a chuan ka awm dân hlui kha hre reng zâwk ta che " a ti ta a.

60

SAKAWR LEH SABENGTUNG
THUAM PHUR THU

Mi pakhat hian sakawr leh sabengtung a nei a a zin kawngahte hian phur zawng zawng chu sabengtung phurhtirin sakawr chu ruakin a kaltir hluih thîn a Sabengtung chu a dam sam lo va

nī khat chu a phur chhāwk then tūrin sakawr chu a sām a A then hī mī chhāwk duh la chuan ka dam leh thuai ang a mī chhāwk duh loh erawh chuan ka phur hian mī uai hlum mai ang a tī a Sakawr chuan sabengtung chu kal zēl tūr leh chu tiang phunnawina a hnēna sawi mai mai lo tūrin a tīr a tūn sabengtung chu ngawī rengin a kal chhur chhur zel a Nakin lawkah chuan a sawi lāwk tawh angin a phur rīt chuan a uai thlu a a thī ta a Chuti chuan an pu chu a lo kal a sabengtung thuam phurh chu a rawn phelh a sabengtung ruang nen chuan sakawr chu a phurhtīr ta a Sakawr chuan inchhur tak mai hian Ka ngilneih loh vang a nī Phur thenkhat kha ka phur duh lo va tūnah phur zawng zawnga sa ruang la belhchhah ka phur dāwn ta a nih hī a tī a

⑤

SUMDAWNGTU SABENGTUNG THU

Sumdāwngtu pakhat hī tuipui kamah chi lei tūrin a kal a A haw kawngah chuan luitē kân tūr a awm a a sabengtung chu chutah chuan a tlu palh ta hlauh mai a A chi phurh chu tuin a tihui avāngin a han thawh leh chuan a phur chu a zāng ta êm êm a Sumdāwngtu chu a kīr leh a bāwmrāngte chu chi bawkin a hma aia tam zāwk mahin a tikhat leh a Luitē an lo thlen leh chuan sabengtung chu a tlu lui a a phur chu a lo zāng leh ta êm êm a ka duh ang tak ka hmu nī nī āwm takin a hrām vel nghur nghur a Sumdāwngtu chuan a thul tūh dân chu a lo hre chhuak ta a Tuipui kamah chuan sabengtung chu a hrui leh a chi lei aum āwmpāwng rah (sponge)

a lei ta zawk a Tin sabengtung chuan lui a va
thlen chuan a hma ang bawk tîr emaw tin a
han tlu leh vei a nimahsela âwmpâwngte chu
tuum a tîpâwr tî a a phur chu a lo purg ta thûr
mai a A rem hriat vervok tak chu amî chungah
a lo tla a phur hnih phur a lo ting ta a

62

BERAMPU LEH CHINGHNE THU

Vawî khat chu chinghnîun berâm rual hi
seh tum muah lovin a zui i zui a A tîrah chuan
berâmpuin a chetzia chu ngun takin a enthla a
Tin chinghnia chuan ni tin beramte chu pâwl ve
sin seh a tum hauh loh avângin berampu chuan
berâmte râi ang pawh ni lovin beram rual veng
tu ang zawkîn a lo en ta i Vawî khat chu be
râmpu chu khawpuiah a kal a lo tûl ta a be
râmte chu chinghne kutah a hnutchhuah ta mai
a Chinghnia chuan a tanî remchang hun chu
a hmuhin berâmte chu ■ bei a a tam zawk a ti
hlum ta a Berampu chuan a lo hawnin a berâm
rualte chu an lo thâwl ta hawk tih a hmuh chuan
Hremna dik ka tuar a ni engatinge ka berâmte
chu chinghne kuta ka dah mai teh reng le ? a ti a

63

SAKEIBEKNEI LEH SABENG TUNG
LEH SIHAL THU

Sihal leh Sabengtung hi inveng tawn zêl tûra
nthurualin in ramchhuak dôn a Thui an la kal
hmam sakeibaknei an tâwk ta a Sihal chuan a
thlapharawmzia a hmuhin sakeibaknei chu a han
hnah a a nunna atân engmah hlauhawm a awm

dawn loh chuan sabengtung chu manpu: a tram
a "Engmah ka tih lo vang che " tia a hrih veleh
chuan sihal chuan sabengtung chu khuarkhurumah
a hruai a a titla ta a Sakeibaknei chuan sabeng
tung chu man sa a ni tih a hmuhin sihal chu a seh
hmasa ta a tin sabengtung chu muangchângin
a bei leh ta zawk a

64

ZUKCHAL DAMLO THU

Zukchal damlo hi a chenna mual strah a bawk
a A thiante chu a dam loh chanchun rawn zâwt
tûrin an lo kal duah duah thun a Sa tin chuan
zukchal ei tûr hnimte chu an eipu: zel a 'ichuan
zukchal chu a dam loh avâng ni lovin a chaw
tlâkchham vângin a thi ta a

65

KELNO LEH CHINGHNIA

Kelno pakhat hi in te tak tê chungah a lâwn
a a hnuaiah chuan chinghnia a zuk hmu a a thiam
tâwpin a zuk hau hrep mai a Chinghnia chu a
dâk chho va Chapopa inngaihhlun mi tham lo
ma ta che hêng i tawng tha lo hi nangmah atanga
lo chhuak ni lovin i awm hmun a vêng humtu che
atanga lo chhuak a ni ' a ti a.

66

MEIHAWL RAWHTU LEH

PUAN SU MI THU

Meihawl rawhtu pakhat hian a in chhûngah
meihawl a rawh thun a Vaw: khat chu puan su
mi hi a tâwk a an in enkawl man i lo tlem deuh
ang tun chu mi chu a hnena awm tûrin a sâwm
a Nimahsela puan su mi chuan Ka puan sūk

vâr apiang i meihawlin a tidum leh thuai âwm si
a tun a sâwmna chu a hmal ta a

67

VATAWK LEH CHOAK THU

Choâk pakhat hian vatâwk hî a va hmu a
a hmul mawî tak angte chu neih ve a duh ta êm
êm mai a A rawng vârh hîrh mai chu a tut hleuh
naa a mbual thin avânga lo awm nî ringin choâk
chu a chaw zawn thinnî hmunte chu kalsanin dil
ah a cheng tan ta a Ning dîrh khawp pawhin
a hmulte chu han sîl teh thin mah sela a rawng
chu a tidanghm thei chungng ta awzawng lo va
ritâmun a thi ta thuai mai a

68

MI FIR THU

Mî fir tak pakhat hian a i eih zawnng zawnng
hralhin rangkachak tlang khat a lei 1 chu chu
bang bulah hian a phum tlat a Nî tin a en turin
a kal thin a numahsela a chhiahlilawh pakhatin
a lo enthla ru a a rangkachak phum chu a hre
chhuak a a ru ta a Mî fir chuan a va en leh
chuan a phûmna kua chu a lo ruak ta reng mai a
chutichuan a inchûl thur tan ta a A thenawm
pam lungngaihî a bûk thlu tih a hmuhin leh a
lungngaih chhan a lo hriat chu in a hnenah Chuti
êm chuan lungngai ma ta che lungtum va la la a
kuaah chuan dah la rangkachak la awm angin
ngaihtuah ta che I tân thuhmun reng a nî alâwm
rangkachak a awm lai pawh khan i hmang chuang
sî lo va nei lo nen thuhmun reng i nî alâwm " a ti a

69

RUKRUHO LEH ARPA THU

Rûkrubo englo ru tûrn in pakhatah hian an
 va lût a engmah dang rûk tlâk an hmuh loh avâng
 in arpa chauh an ru ta a An talh dâwn lai chuan
 arpa chuan mihring tâna a tangkaizia a khuang
 in mite a hun taka hna thawk tûra a kaihtawh
 thim thute sawun a nunna zuah tûrn a dîl a "Nang
 mi sual chu mi avâng chuan alâwm kan thah dâwn
 che in mite i tiharh a rûk kan rûk theih loh in
 anni chuan an in ta hlah mai a

70

CHUNGU PAHNIH THU

Ni a lo pui a dilte a lo kang deuh vek tawh a
 chutih lai chuan chungu pahnih hi tui zawng tûrn
 an kal chhuak a Tuichhunchhuah thûk tak an va
 thleng a a kotlânga thuin kan zuang thla ang nge
 thla lo vang tun an inrâwn a Pakhat chuan zuan
 thlâk lam chu tha a ti a tui te lah chu a tamn
 a fim baw si a, engmah buama a awm si lo va
 tun A pakhat chuan Chûng zawng a ni thei
 a mahse he tui pawn hi lo kang ve ta sela eng
 tange maw kan chhuah leh hleih ang le ? a ti a

71

UI LEH RUAI THU

Mi pakhat hian ruai theh a tum a a thiante
 a sâwm khâwm laun a uun ui dang a thiante chu
 sâwna hlimpui ve hun nun a hria a A sâwm ta
 nga a, ui khual chu chaw chhum mah a rawn hrui

lêr a Am chuan Hetiang hi a khat hie si a
 chawihkâr khat lai puar tûrîn ka ei theuh teh ang,
 a ti rilru a Nimahsela chutiang ngaihtuaha a
 dîn lai chuan chaw chhûmtum chu ui khual ei tûr
 lam beiseia thîr reng chu a hmu a zawî jem a
 hnung lamah a veh ru them them a a bawp khing
 hmibah a chelh lawk a tukverhah a theh chhuak ta
 dâwr dâwr mai a Ui chu kawthlêrah a beleuh
 thla ta tuar tuar mai ? A beleuh chuan kawthlêra
 ui dangte a ko pung teuh va chûngte chuan tuai
 theh chu a nuam em tih an rawn zâwt a Am
 chuan A dik chauhvîn zu ka in hnem em a eng
 mah hriat pawh ka nei ta lo ve Engtnnge chu
 in ata ka kal chhuah tâk pawh ka hre meuh lo ”
 a n a

72

CHINGHNIA LEH KEL

Chinghnia hian khâm pang a lâwn theih loh
 naa kâl tlâ hi a va hmu a lum hlauhawm lohna
 hmun khâm hnuaia lo chhuk thla tûrîn a thlêm a
 Chu lo rengah pawh Heta hlobet hi a tui zâwk
 asin a ti a Kel chuan Awih loh tûr a nih chu
 ka ei tûr ngaihtuah pawh i ni lo va keimah mi
 em i ngaihtuah a nih chu a tihsan ta mai a

73

CHINGHNIA LEH SIHAL LEH
 HAUHUK THU

Chinghne pakhat hian Sihal rûkruah a puh
 a an thubuai remtu atân chuan Hauhûk hi an
 ruat a Sihal chu Ka ru lo tun a tang tlâ a
 An pahna thu a ngaihtlâk zawh chuan Hau-

hók chuan hetiang huan a rel ta a Chinghne
hnénah chuan 'Keia ngaih chuan i thil hlohva
i insawí hi i hloh lo a ni' Tin Sihai lam a bawí
a, "Nang pawh thil rua an puh che hi ruk zawng
i ru ngei tak a ni a ti a Tin an thu réi chu an
han báng a vântlang zínga hmingchhe tak ve ve
chuan an tin ta a

74

SIHAL MEI BUL THU

Sihal hi a meian thangah a 'áwk a a mei chu
tál chhumín lâwm takín a chhuak ta a Chu mí hnu
lawkah chuan a mei táł chhum taka aı chuan thu
ta zâwk sela a duh hial a Nimahsela chu thil
tha lo tak chu tha anga neih tumín Sihai dangte
a ko khâwm chüam a mei neih a fel loh leh a
hnawksakziatê entir nân thu sei fe a sawí a Ka
mei ka tan bulh hnu ang reng reng hian tun hma
in ka la hlim ngai lo a ti a An zingah chuan
Sihal rôkhmang tar tawh tak thanga lo áwk ve
nek tawha chhuak leh hrâm fíng tak hi a awm a
chu chuan I mei neih loh chu remchânpuina tak
tak i nei a ni áwm a keini pawh hetiangin awm ta
hlauh íla remchanpuina chu kan nei ve mai bawk
ang chu a ti a.

75

MUPUI LEH THAI THU

Mupui pakhat hi sazupui lâk tumín lung
pui chungah a va fu vûng mai a Chutia a fu chu
thal káp mún a va hmu a a han tín rân rân a
thupui khawp hial tûrin a han káp hliam ta a
Mupui chuan a ir-áwma thal bur reng chu a n en

zawk a, chu thalah chuan ama hmul vek mvuah
 m a zuk hmu a a rilruin Ka hmul ngeia chei
 thalin mi kâphlum a ni a ka tan lungngaih thuah
 hnah a thleng zuk nia le a ti ta roh va

76

CHINGHNIA BERAM VUNA
INTHUAM THU

Chinghne pakhat hi berâm vuna intuamin be-
 râm rual zingah a tel ve thin a Chutiang chuan
 arûkin berâm tam tak a seh a Nimahsela zan
 khat chu berâm zingah chuan huangah an khâr
 hnan a Tin berâmpu chu ei atâna berâm talh
 awm deuh zawngin a lo lût a chinghnia chu be-
 râm emaw tun a man a a talh ta mai a Chu
 tichuan chu chinghnia chu mi dangte tihlum a
 tumna lamah amah a boral ta zâwk a ni

77

THO LEH KHAWIZU BEL THU

Khawizu awmna bel hi a tlu bua a chu chu
 thovin an hmuhin an it ta em em a khawizu chu an
 wa dai a an ei ta ten ten a An ei puar hnu chuan
 an han thlâwk dâwn a khawizu banah chuan an
 te chu a tâng a an thlâwk bo leh thei ta awzâwng
 o mai a Chutichuan an inhâkhlum zo ta a an
 juhâm man chu an hmu ta a ni

78

KHUALZINTE LEH SAVAWM THU

Mi pakhnih hi an zin dôn a an kalna tûr chu
 um reh tak a ni a chutichuan Hlauhawm eng
 awh lo tâwk ila inpuh zelah aw tun an intam

a Thui pawh an la kal hmam ngaw atang chuan savawm hianpui an lam pan chuan a lo tlan ta a Pakhat chu mi tuan tha leh inthazo tak a ni a thung lerah a lawn a pakhat erawh chu hmaia lei sin a tlu ta rawk mai a Savawm chuan a rawn hnim a nimahsela ani chu thaw lo leh chechang blek lovin a mu hle hle mai a Chutichuan savawm chuan a thi-ah a ruat a engmah tih lovin ngawah chuan a kirsan leh ta a Ghutia savawm a kal ham hnu chuan thinga lawn a thianpa kha a lo kal a nui chung hian Savawm kham engnge a hrih che le ? I beng bulah a hmu pawh a zuk dah kha le a ti a Eng dang sawi lo ve nang mah anga mi sual leh dawizep te hi tun hnuah chuan thiana siam tawh lo tun mi hrih mai a ni e a tihsan ta mai a

79

SATEL LEH MUPUI THU

Satel pakhat hian a awm dan leia bawh fo mai chu a ning ta em em mai a a vel ram hmuhte duh in Sava engpawhin khawvel en tura mi hlawhpui theih chuan lunghlu tam tak inphumna hmun ka hriatte chu lawmmanah ka pe ang tun a tiam a Chutichuan mupui hian a duh ang takin a thlawh pui a a thlawh zawh chuan lawmman chu a han dil a nimahsela satel chuan a thutiam chu a lo hlen thei awzawng lo va Chu chu mupui chuan a hriat chuan a pangti nem lai chu a tunin a tham a a phuba a la ta a Satel chuan a thuh dawn ruai chuan Hetia awm hi ka phu tawh a ni reng e lei lei chung pawha har taka vak thei tawh

tăwk chauhvîn thlawhna thla te leh chhum te kî
eng nân nge kî hman ren ang' a i ta a

80

SAKI IBAKNI I RAM THU

Hmân lun rim ten Sakibakni hi lai nân
n thung a lai thi thi fel thim a m a A
rel chhun chuan ch nge leh hman n, mawh
khawmna i sram a nungchi z n n n n
taka an awmho thehnt uc l l a n n n
nân thu a rawl a a n n n n n n n n
chu ka va limu chok l n n n n n n
tête piwh l l p n n n n n n n n
a m a a n n

81

MIPA NAUPANGTE LEH

CHUNGU TH

Mipa nau nge pahn hman chi chun uo
lu nuamsuoh an n n n n n n n n
deng hlum a Nikin dehvah chuan chungu p
khat chu tui chungu a lo dak chhuak a nau
pangte chu bang tûr n a han thlem a Nangn n
nuamsipa mneh lu kem tan zawn thinn n
e tun

82

SIHAI I FH NGHALCHANG THU

Nghalchan pakhat hian saw thungah hian
a ngbo a tât hriam hoh hoh va Chatih lai tak
chuan sihai a lo kal a Hmélma hman phakah an
a n n n n n n n n n n n n n n n n

ring lăwk ı nı nge ? tun a zăwt a Nghalchang
chuan 'Hmêlma zawng an hla hle pawh a nı thei
e thiana nımahsela hun âwl kan neih laun kan
hriambhreste kan chei tûr a nı hlauhawm lo thlen
hunah zawng thil dang tih tûr kan nei dăwn ang
asin ' a ti a

83

CHUNGU PAHNIH THU

Chungu pahni hı an awm a pakhat chu dıl
thôk takah a chêng thın a Pakhat erawh chu
kalkawng tuihăwk tıng khăwm mai maiah te
huan a awm thın a Dıla chungû chuan a thian
chu a sawı hlauh va a hnêna awm ve tûrin a sâwm
a Muanawm ı tun chaw eı tûr pawh tam tak ı
hmu zăwk ang' tun Nımahsela anı chuan chu
hmun a lo awm than tawhna atanga insawn chu
a duh loh avângın a hmal a Chu mı hnu rei lo
têah chuan tawlaılr rit zetın chu kawng chu a
rawn zawh a chungû chu a chihl hlum ta der
mai a

84

SIHAL LEH THINGKITTU THU

Sihal pakhat ûm hah hnêp chau tak huan
ramhnuaiah mı pakhat a va hmu a uun a rawn
tlan pelh hma lohva ina awmtıra humhım tûrin
a dıl ta a Chu mı chuan a remtı a Sihal chu in
kılâh a khuh ta tlat a Sapêltute chu an lo kal
ve thuai a chu mı chuan Sihal chu a lo hmuh leh
hmuı loh an zăwt a Anı chuan "Hmu lo, ka
hmu hauk lo mai a ti a chuti chung chuan Si

hal bihrûkna hmun chu a kâwk reng a Nimah
 sela sapêltute chuan an ngathiam lo va an Uite
 chu an kalpui leh ta thui a An kal hnu chuan
 Sihal chu a lo chhuak a a rehru mai dâwn a in
 neitupa chuan chutring rinawmna avanga a nun
 humhmtute lawmthu hrilh lova a kal chu a dân
 rêng em ni tih a zâwt a Tin Sihal chuan chu mi
 chet dân chu a lo bih ru rengin engkim a lo hmu
 a I chungka ka tih turte chu ka hre hle asin I
 thiltih khân i thusawî khî lo rem ta hlauh selî
 chuan a phu tâwk lâwmthu ka hrilh ngei tui che
 a ni a ti a

85

SAKEIBAKNEI LEH NGHAPUI THU

Sakeibaknei pakhat hi tuiptui kamah a zuk
 kal a tui chungah chuan Nghapui hi a lo dâk
 chhuak luauvin a hmu a Chutichuan anî khaw
 mual lama sa lal ber a ni si ■ tui lama lal ber
 nêh chuan inzawmna siam ila a tha dâwn em ■
 tih rilru puih inzawmna chu an lo siam ta a
 Nghapui pawh chuan rem a lo ti hle a an thu
 rual dôn ta a Chu mi hnu lawk chuan Sakeibak
 nei chu Tumpâng nen an lo insual dâwn ta a Sa
 keibaknei chuan Nghapui chu tanptui atân a sâwm
 a Nghapui chuan Khawmualah ka chhuak ve
 thei si lo va engtin mah puih ngaihna che ka hre
 'hauh lo mai a ti a Sakeibaknei chuan vin tak
 n 'Bumhmang pa' a ti ta tuar mai a Ngha
 pui chuan, Thiana mi dem ma ta che tuiptui lal
 xerah mi siam si a khawmuala nunna mi pe phal
 otu chu dem zâwk ta che ' a ti ta a

86

BEL PAHNTH THU

Lei Bêl leh dâr Bêl hi lui kamah hian 1 in
 hûng 1 tuipui a lo fawn a a la ta dah mat 1 I c
 Bel chu keh sawm hluiuin a awm a nuam lo h
 mai a nimahsela a thian dar Bel chuan Ki veng
 zêl ang che tun a tawng thlamurn 1 An
 chuan I hlat theih tawpa hlaah awm rawh nung
 mah hi a ni ka hlauh ber che ni tuizangkhuh
 vin ka lamah a rawn hnâwl che emaw kei i luma
 min rawn hnawlin emaw 1 tuartu iur chu f i ni zel
 tih ka hre chiang si 1 1 ti 1

87

SAKEIBAKNEI I CH CHAICHIM THU

Khaw lum em em ni hian Sakeibaknei hi
 pukah a muhl a Chaichim te hi 1 luah 1 vak kri
 a a lo harh ta a Sakeibaknei thinnun chu
 Chaichim chu a han en vel ruat 1 Chutih lu
 chuan Sihaln Sakeibaknei chu Chrichim tihhlauh
 va 1 awm avangin a lo nuhzat 1 Sakeibaknei
 chuan Chaichim hi ka hlau awzawng hlei nem
 a mi nêna erawh chu k1 hlau a ni a ti a

88

CHOAK LEH VAMUR THU

Choak leh Vamur hi an hmul rawng chung
 ah an lo inhmul ta vak mat a A tâwpah Choak
 chuan, I hmul chu khaw lum lai atân chuan a
 the ngawi alâwm le nimahsela ka hmul zawngin
 thew vawt ata mi veng thun a ni 1 ti ta hlauh
 mai a

89

PHENGLAWNG TUMTU LEH
SANGHA THU

Vawi khat chu Sangha mantu pakhat hian, tuipui kamah lên pharh ngawt ila, Sanghate chu phênglâwng tum sak ila, Sanghate chu lénah an lo lâw lút ang tih rilru a lo pu a. Tichuan hla thlûk hran hrante a han tum thîn a, engmah chu a sâwt ta hauh lo va. A tâwpali chuan a thintimin phêng lâwng chu a paih daih a, a lên chu tuipuiah chuan a dêng ta a, sangha a huûk chhuak ta tseuh mai a. Sanghate lên chhûnga an perh a huah chuan, "Aw rannung luhlulie u, phênglâwng ka tum laiin in lâw duh si lo va, tûnah hlin takin in lâw ta si a," a ti a.

90

SAZUK NO LEH A PUI THU

Vawi khat chu sazuk novin a pui chu achânga huai hle thîn, eng tizia nge ui bauh a hriat apianga hlauva a tlan vak thîn tih a zâwt a. Zukpui chuan, "I sawi dik a ni, mahse ka hrihfhah thiam lo a ni. Tûn huah engmahin mi tihlau tawh lo vang, tiin ka rilru ka siam fo thîn a; nimahsela ui bauh ka hriat veleh hian thîlung ka nei lo va, ka tlan chak theih tâwpin ka tlan lo thei thîn lo a ni," a ti a.

91

SAVAWM LEH SIHAL THU

Savawm chapo tak hi, "Rannung zawng zawng zingah mihrinte zah thei ber ka ni a, mitthi ruang pawh ka khawih ngai lo," tiin a uang a. Sibalin

chu chu a lo hria a nui chungin savawm hnenah
chuan E a nungte ni lovin a thi ei tûr i ni alâwm
a ti a

92

RORENA INA VAMUR THU

Vamûrin thu remna in bangah hian bu a
chhep a chutah chuan no pasarih a keu va A
note sên thla la nei lote chu rûlin a dawlh ta vek
mai a Vamûr chuan lungchhe takin a sun a
'Ka chung a va pik êm ! he inah hian mi tin an
invéng tawn a kei erawh chuan mi sualna ka tuar
bik a nih hi a ti a

93

ZAWHTE LEH SAVATE THU

Zawhtë hian bâwm chhûnga savate hi an
damlo tih a hriatin dâktor angin a inthuum a
bâwm bulah chuan a va kal a Bâwm kawng
khâr chu a va kik a damlo an awm leh awm loh
a va zâwt a Damlo in awm chuan ka tidam ang
che u ' tun Anni chuan Dam e kan dam e
khawngah takin min kalsan la hetiang fo hian
kan awm ang ' an lo tihsan ta hlauh mai a

94

KEL LEH GREP HRUI THU

Kel pakhat hian a kal pahin grêp hrui hnah
no hi a pet a grêp hrui chuan Engatinge ka hnah
i peh le ? Engtikah emaw inthawina sa tafh tûra
an hrual hunah che chuan i chung a leh tûr uan
ka la tum nger ang maw le ! a ti ta a

95

SAZUPUI TE LEH CHUNGUTE THU

Thlipui nasa tak a lo tleh a thingte a rawn
 nuai sul sul a Chutih lai chuan huan pakhata
 Sazupuite chu an lo thlaphâng em em a â ta ang
 maun hmun tinah an tlân ruai mai a hmun muang
 zawn an tum a Thui pawh an kal hmam lutêin
 a dang ta a An bei a dawng hle mai a hlau reng
 renga khawsak ai chuan engpawh lo ni rawh se
 tun tuah zuan luh chu an tum ta a Nimahsela
 chuta Chungû lo bawkte chuan an lo kal hnaih
 chu hlauvin tuah chuan an zuang thla a an hlauh
 em avângin li mawng thlengin an lût a Chûng
 chu sazupui tar fing takin a lo hmuh chuan a
 thiante hnenah chuan Ngawi teh u in tih tûr
 kha fimkhur rawh u henga hi keini ang bawka
 rannung dang an awm ■ keimahni chauh hi hlauh
 neia hrehawm ti berah inngai suh ang u a ti a

96

ARAWNPA LEH KANGHLAI THU

Arâwnpa leh Kânghlai hi hmun pakhatah an
 intâwk hlauh va Arâwnpa chuan a chang a din
 a a chang mawi takte chu a pho lang a Kâng
 hlai chu a hmusit ta deuh va Chutah Kânghlai
 chuan hmuh thate huan mi a tihthat theih chuan
 Arâwnpa te hi sava naih an ni a nimahsela chhûm
 chungâ thlawh theih chu lei chungâ kal lai lai
 mai ai chuan hlu a ti zâwk tih a sawi a

97

CHINGHNIA LEH BERAMPU IE THU

Berampu thenkhat huan Berâm sa zanriaha an lo ei laun Chinghnia hi a va kal a dawhkân i thil awm chu a hmuhin Berâmpu te chu a hmusit ti deuh va In thil tih lai kha ka tih ni sela chuan in au nasa awm teh e a ti a

98

IHIRDENG UI THU

Vaw khat chu Ihirdeng pakhatin Uite a nei a a duh hie mai i chu ni chuan a hia thawn chhông chuan i Uite chu ui takin a mu hie hie thim a mahsela Uite chu a pu chaw ei tui a kal in a tho zel a a mei a hem a i chaw chu beisei tak in a en reng thim a Chutichuan ni khat chu Ihirdeng chuan thinnim hmel zetin Uite chu tui g a hmuh a Ui thatchhe pa dolung chung a thir ka chher lai kha pawnshe chungah i muhi i nimahsela chaw ei tui a ka al humin rang takin i tho va chaw pek ve i beisei a Hei lu hie reng rawh hnathawktute chauh ei tui pek an ni a ti a

99

THANGKAMTU LEH ARPA IHU

Thangkamtu huan sava khaw ngam an nei hawk thim a chingte chu thang bulah sava dang thim an an dai a chutulochuan man theih a i ni a to va Vaw khat chu Thangkamtu pakhat hi chawmch a nei loh lai takin a thianpau a rawn kha a Thangkamtu chuan a Varung khaw ngam an tui a tum a Chu sava te chuan thang a

kam leh hunah tawkturh tur awm lo chuan eng mah i awk thei lo vang tih Thangkamtu chu u hrilhin amia nun chu i numhm ta a Arpa tu nalh zet hi tuh itan chuan an u leh ta zawk a Arpa tir chu in in tahl dawn tih a mbriatin a thih hlauh chuan khawvun tunnge kantho vang tih Thangkamtu chu i zawk a Thangkamtu chuan

Chu chu a ni ngei mu nimdisa mamawhna huan dan a hre lo i nih hi Hunte hnttir tunn siva hmanlak ni mah ta ka thum h kaem chaw kan ei tur i ni hawk si a u u mu i

100

SABENG TUNG NINH FI THU

Sabengtung pakht hi in chungah i layu i a tum talh talh a in chung chu i tip wpa i i In neitu chu a lawn chho ve thum a i hui vaw hup a a hnawt thir ta a i nimunh piwh Zawng hetiang a ti hi i nuh val vik kh i i a Mahni awm hmun hre lote hi zawng huih tur an ni i chng a ni

101

SAKEIBAKNLI I FI CHINGHIA

Chinghniain huan chhung ita Beranno laa a tianpui lai chuan Sakeibaknei a tawh a ani chuan Beranno chu a chhui sak ta mai a Chinghni chu Sakeibaknei a sa xh a lak sak avang chuan a han thurim vak mai dawn a nimahsela Sakeibaknei chuan nui chungin Chuti chu Beranno chu nangma ti i thiant thilpek che a nih awm chng a tihsan mai a

102

ARSI NGAIHTUAHTU THU

Arsi ngaihtuahtu thiam tak hi zan khat chu
 arsi thlirin a lêng chhuak a Aw ka hnathawh
 hi chu a va ropui êm ! Kemma chanchun leh mi
 dangte chanchun Arsih ka hre thei vek a ni a
 mi chhiate lak chuan ka va chung bik tak em ! a ti
 a Chûng thlira chutia a tawng lai tak chuan
 a letingun dilah a tla lût ta pâwrh a

(103)

CHAKAI PAHNIH THU

Chakai huan a note hnêhah Rannung fel
 lo leh hmantiak loh nu engatinge hnung lam
 zâwnga i kal ni ? Inher la a dik zâwngun kal thua
 rawh a ti a A notê chuan Han kal hmasa la
 a dân min zirtir ta phawt che ka nu a ti ta then
 mai a

104

SANGAWNGSEI A THU

Vaw khat chu ram sam lén khâwmna an
 sam a, chutah chuan Zâwng hi chuta ram sa awm
 khâwm zawng zawng lăwm zâwng takin a lăm a
 Sanghâwngsei hian chutiang chawmawina chu
 huanh ve nungin a dung lawk a chûngho hmaah
 chuan a lăm ve ta mai a Nimahsela Zâwng ni
 lovin Sanghâwngsei a ni si a, Zâwng tih angte chu
 tih ve a tamma lamah mi nuhzabûr lek a ni ta a
 Huan sêr thingun chuan an awm khâwmna ata
 chuan an hawichhuak ta a.

105

CHINGHNE CHAPO THU

Vawı khat chu Chinghne hian tak hi a awm a Chinghne dangte aia a len leh a chak zawk em avangin Sakeibaknei tun an ko thin a Chu Chinghnia chuan Sakeibaknei ka ni tak tak emaw a lo ti rilru a Chinghniate chu kalsanin Sakeibak nei zingah a cheng ve ta a Chutichuan ama hriat hlek lohvin mi nuihzaburah a insiam ta mai a ni

106

ZUKPUI LEH SAKEIBAKNEI THU

Zukpui hi sa peltuten an hnawt chęp ta hle tuhın a inhumhim nan sakeibaknei pukah a tlân lût a Zukpui chu him taa a inrin veleh chuan a hmuh loh sakeibaknei chuan a bawh a a pawt sawm ta vek a Zukpui chuan Hlahhawm pa khat tlânsanin fimkhur lo takin hlahhawm dang ka va tawng leh a nih hi a ti a

107

FAR THING LEH LENHLING THU

Fâr thing sâng tak mar zet mai hian a sâna chu chapopuun a hnuaia hnımte chu a hmusit a an hnênah, 'He ngawa thing mawı ber leh tha ber ka nih hi nangı lah chu lei hrûlah a lo kal apiangin rah hlum theih maun in awm sı a ti a Lénhling chuan 'A ni nimahsela thing kit tu hreipui kenga a lo kal hunah zawng kan zinga a chhe ber néna mthlák teh a nua i la chak ang ni a ti a

108

CHAKAI VAKCHUAK THU

Vaw khat chu Chakai hian tuipui kam a kal
 salu a phullengah a vak a chutah chuan Sihalin
 a lo hmu a a ei ta mai a

109

KEITE LEH SIHAL THU

Keite hian a ze tamzia leh mawizia a ngath
 tuahin a uanpu hle a Sakeibaknei piwhi chu
 tiang vun mawi a neih ve loh avangin a aia chun,
 bikin a hre lo va Nimahsela Sihalin a rawn pu
 a amah leh amah a ingguhlu chu i dik lo dei
 ni tih a lath ta a Roichu hian hmei tumah
 thatua a en lo va chung lam rilru tha an en zwa
 thih a ni

110

MIHRING LEH MUPUI THU

Mi pakhat hian thanga Mupui awk lu i ve
 hmu a a chhuah ta a Chu mi hnuah chuan Mu
 pui chuan mihring chu bang chim dawn hnua
 i awn hi a hmu i a lam panun a thlawk a a eng
 lo chhipchhuan chu a zu lak sak a Mihring
 chuan a am vak a Mupui chuan englo fun chu
 a thlawk leh ta a Tin mihring chu a kir len i
 a awna chung bang chu a lo chim ta vek a

111

CHOAK LEH BAWNGPUI THU

Bawngpui hi mi zawnz zawnzin thil tha lam
 enghmah an hman deuh tha avangin Choak hian

a itsik êm em mui 1 Khuazin thenkhat lo kai
a hmu 1 thing zarah a thilwk kai lwk a a theih
thwpin Bawhpui hiâmin a inlet ta khuah khuah
mai a Nimahele khuazinte chuan an hai ta
awzawng lo va an lo hre thua mui 1 Mitên an
nih loh pui nih an turat hmu amahm an int
lolâm chauh 1 ni reng thin 1 ni

112

SABENG TUNG I FH CHUNGUTE THU

Sabengtung thino phur lun Dil pâ n zet hi
1 kân 1 1 rah 1 thau va 1 thau ta 1 Dil Chunz
ute chuan Sibengtung hachawm tihzi chu an
hriatin Tui han du hlek nahin chuti hau chuan
1 phun 1 ni 1 keni in huan chen chwi dawn
pher lo chu engtung 1 tih in le 1 mui 1

113

PHEIKHAWK SIAMTU DAKTORA
INI F F THU

Pheikhawk siamtu hi a huthawh th 1 lo hlawh
chham 1 riltâmin 1 thi lek lek 1 Chutichuan
dâktor lemah 1 chang a damdawi mik tak 1 thih
na zawng zawng tihdamna an tih chu 1 zuu 1 Ni
mahsela ni khat chu amah 1 lo dimlo ta a chu
ni khaw Bawhsâp chuan dâktor der chu fiah tum
in damdawi 1 fak hle thin chu thihna tûr nen a
chawhpawh der a intir 1 tum a Pheikhawk
siamtu chuan in ngam ta lovin damdawi lam reng
rêng engmah hre lo va mu dangten amah an run
na avânga nung chauh a ni tih a inpuang ta a
Bawhsâp chuan An va a hlawn em 1 An pher

khawk siamtu atân an duh lo chia an nunna atân
an ring hle che a ni a a ti a

114

NGHALCHANG LEH SAKEIBAKNEI THU

Ni a lo pui a tuikhurte a lo kang a chutih
lai chuan Sakeibaknei leh Nghalchang tuichhun
chhuahah arualin an lo kal a in hmasak inchuh
in an insual ta a An insual lai chuan sa hel ei mi
sava te a thi hmasa ei tumin an lo thlâwk a chu
chu an hmuhin Sakeibaknei leh Nghalchang chuan
bân an rawt a 'Inthuan nih hi hmêlmate chaw
nih aui a tha zâwk si a tui an insual chu an
bâng ta a

115

ZUKPUI MIT KHING DEL THU

Zukpui mit khing del hi tuipui kamah a tla
thin a a him lehzuai nân a mit del lam chu tui
pui lam hawun a vâr lam chuan khawmual lam
a en vêl thin a Chutianga inveng him em ema
a inrin lai chuan mi pahnih ni hnih lai lo veh
hlawhichham tawh hian lawng an la lawk a zawi
tên an hnaih thla a an kâp ta a Zukpui thi
tûr chuan, Nun a va harsa tak em ' engmah thil
tha lo awma rin lohna lam atang pawhin ka
thihna tûr a thleng ta a ni a ' a ti a

116

BAWNG INA ZUKCHAL THU

Ui sathamte am bah hnêp hnu Zukchal hian
hawng in kawngka inhawng a hmu a a lût a buh
pawlip a inkhuh ta a Bawng chuan ngilnei takin

a tihte chu a lo hnial lo va Zukchal chuan Ka
 a tha bawkw awm emaw ? A remchân veleh chhuah
 leh var a nia ka tum a ti a Chhihhlawhte
 chu an lo lûtin an chhuak leh thin a engmah an
 hmu lo va Chutichuan Bâwngpate chu a lâwm
 thu a hrilh tan ta a Mi tilâwm thei ber an la ni
 ang te a ti a Bâwng pakhat chuan Engmah
 dang ni lovin a hma lam apianga kal botir leh
 theihna che hi ka duh a ni nimahselâ i ngaihtuah
 mang loh mi pakhat mit var zet a lā awm i ni
 a lo kal hlah chuan engtin mah i nunnâ a borat
 lo thei lo vang a ti a

117

UI LEH SIHAL THU

Ui thenkhat hian Sakeibaknei vun in chhar
 a an pet thlêr vung mai a Sihal hi chu mi kawng
 ah chuan a lo kal a He sakeibaknei hi chu nung
 sela chuan a tinte hi in hate ai chuan i chak zâwk
 tih in hria ang le Ui hnenah chuan a ti a

118

SIHAL PUAR LUTUK THU

Sihal riltam thi lek lek hian thing kawrawnga
 berâmpute chawfûn dah hi a hmu hlah va a lût
 a a ei ta teuh mai a A ei zawh chuan a lo puar
 ta em a thing kuaah chuan a chhuak leh thei ta
 lo va Tin Sihal dang lo kalin eng tizia nge tih
 a rawn zâwt a Thul lo awmzia chu a briatin
 *Thiana i luh hma anga tê leh riltama i awm hma
 chuan khatah khân i awm rih ang a tin awl tak
 in i chhuak leh mai ang chu a ti a

119

SANGHAWNGSEI LEH ARAB MI THU

Sanghawngsei khalhtuin a Sanghawngsei phur
rit zet phurhtuin kawng chhova kal nge 1 duh
kawng chhuka kal tih 1 zâwt a Singhawngsei
chuan Engatunge mi zawh thlalêr thingin kawng
phei a awm ta lo em m ? a ti a

120

SIHAI LEH ZAWNG THU

Hmân laun ram sate hi an 1 em em a an lai
atân Zâwng an thlang 1 A lam ti a a thil thum
thenkhitte 1 entir chuan an lâwm em em 1 lil
atâna siam ngwt mai loh chu engmli dung atân
tâwkin an hre lo va Chutichuan lillukhum in
khuntir a fing âwm taka lan a tum ta a Nimah
mahsela Sihai a thian ram saten a tik 1 thil an tih
chu a hmuhin 1 mangang a hun remchâng hma
sa bera in thil thlan dik loh 1 a briatur leh in
Zâwng lai chu hrem a tum ti 1 Chu mi hnu
lawkah chuan kâwnah thang sa hrang khut tiwk
tarhna hi a hmu a Zâwng chu a va hrilh 1 ram
palatienga chhar a nih avângin lalber ta tur a m
e tih a sawi 1 Zâwng chu lâk tumin rang zetin
a kal a numahsela tiwktarh chu 1 khawih veleh
thangah chuan a âwk ti 1 Sihai chu a hau ta
a mi hal leh mi phurhtu tun phuba lâkna tem a
tihtam a Nimahsela Sihai chu lawm takin 1
nui a a kal pahm "Lalberin thang pawh a hre
lo va le" a ti a

121

SIHAL LEH HMAI KHUHNA

Sihal hi hmai khuhna zawrhna dawrah a awm a, hmai khuhna pakhat chu a rap a A ngaih tuah vang vang a a tawpah chuan "He mi hrael chu a va tha tak em' thluak a han awm lo tak chu a paw mang e a" a ti ta mai a

122

SIH A ZUKCHAL THU

Sih-a Zukchal tui min tuah chuan a thla a hmu a amah chu a ingai ropuun a ding hlek a

Ki hreu pahnh mawi zet zet ka nei a ka taksa peng thenkhatte in hetiang chauh hi chuan mawi ve ni sela chuan tumah hnung lam ka ohhawn lo tar, numahsela ka kete huan ka zuk en mai pawhin mi tizak thin a ni a ti a Chutiang ri ru a put lai tak chuan Sakeibaknei hrām a hre ta phut a Phalah chuan hmanhmawh takin chak zetin a tian ta a Sakeibaknei chu a tiansan daih a Tot hi a va thleng a a ki chu thung tangah a tang ta hlah mai a Sakeibakneun a rawn hnub hlek hma loh chuan a tang ta tlat a Chutichuan i ki a ngaihhlut em emte kha a thuhna chhan a o m ta a ni

123

SAZUK LEH GREP HRUI THU

Sazuk hi sa peltuten an tim a grep hrui buk hman a hui a. Sa peltute chuan an kai peih chuan a tho va grep hrui hnab chu a pet a. Hmanhela sa peltute chuan ri an hriatn

chu mi lam chu an hawı ta reng a ram sa then
 khat an biru nun an ring a thalm an han kâp a
 Sazuk chu an kâp hlum ta dêr mai a A thuh hma
 lawk chuan Ka ngilneih loh avângin ka tuar a
 nih hi hlauhawm hun laia min humtu grêp hru
 kha ka pet lo thei ta sı lo va a ti a

124

THAL KAP MI LEH SAKEIBAKNEI THU

Thal kap mi hi ramah a vâk chhuak a Sa
 keibaknei tih chauh loh chu ram sa dang zawng
 zawng a titân vek a Sakeibaknei erawh chuan
 msualpuı atân a cho ta a Thal kâp mi chuan
 thal a han kâp a Sakeibaknei hnênah chuan Heta
 hi ka turhchhuah keima n ka rawn beih hunah che
 eng ang nge ka nih dawn tih hriattîr tûr chem
 a lo kale a ti a Sakeibaknei chu na tuar chung
 in hlauvra a tlân a Sihalin intihuai tûr leh han
 inbeih turh phawta tlân mai lo tura a hrih pawh
 chuan Sakeibaknei chuan Ni lo vang he thal kâp
 mi huan betianga turhchhuah hlauhawm a neih
 chuan amah takin mi beih chu engtinge ka do
 zawh ang ?" a " a

125

BERAMTE LEH THEIKELEK RAH THU

Ni khat chu Berâmpu hian a Berânte ram
 huasah a hruai a theikelêk rah kûr tuar mai a
 huahm a huai leiah chuan a kawr a phah sauh
 sauh va, thungah chuan a lăwn a a kawr chung
 ah chuan theirah chu a sawi thla a **Nimahsola**
 Berânte theikelêk ei tûr hmanhmawh chuan Be-

rāmpu kawr chu an tithler zo ta a Chutichuan
an lāwm nachāng hriat lohna avāng chuan a hau
ta a Mī dangte kawr siam nān sahmul in tum
sak a nangmī chāwmna ngaihsaktu che u kawr
erawh chu in tihchhuat sak a tun

126

NGHATE THU

Sangha mantu pakhat hian Nghatê hi a man
a chu Nghatê chuan khawngaiha tua theh lût
leh tûrīn a ngēn a Eng vāngin nge chutiang
khawngaihna chu mī dīl ? tia a zawnh Nghatê
chuan Tūnah zawnng ka la tē ēm a 1 hun tikhaw
tlai tham ka la nih loh hi ka than leh hunah mī
la man leh ang chu tun a chhāng a Sangha
mantu chuan Chu chu a nī thei e nimahsela
kei zawnng thil hriat chuan loh beiseina avānga
hriat chuan sa thlauhtla thin mī ā angte kha ka
nī lo ve a ti a

127

CHHIMBUK LEH KHAUCHHER THU

Chhimbuk hi thingah a fu mu lup lup a khau
chher bengchen avāngin hmun reh a hmu thei lo
va a hrām chu a ning hle mai a Chhimbuk
chuan ngawi reng tûrīn a dūh a mahse engmah
a sātwt chuang lo va Tichuan Chhimbuk chuan
tithder a tum ta a Khauchher hōnah chuan Men
loh theih a nih si loh hi chuan ri ngaihnawm tak
krianga men hi a nuam teh thin e 1 aw hi chu ting
tang ri ri mawī ber aī pawhūn a mawī lo bīk lo ve
Saidawūm khat uain thilum zet ka nei a 1 ngaih

tuah zâwng a nih chuan i aw tihthat nân tiêm
 chu ka lo pe ang che a ti a Khauchher chuan
 chutia duhsaknate a lo hmuh chuan a lăwm khawp
 mai a rang takin a kat chho va tin Chhimbuk
 chuan a lo ei ta a Tichuan a hmelmapa thihna
 avâng chuan tûn hmaa a hmuh theih ngai loh
 hmun reh chu a lo hmu ta a ni

128

SA PELTU THU

Sa peltu pakhat hlauhawm awm loh laia ni
 tihua tak mai hian thung kittu ramhnuai thung
 lo kit lai hi a va hmu a, Sakeibaknei hnuhma emaw
 a riak hmun awmna emaw a hria em tih a va zâwt
 a An chuan Hria e le chutiang chang pawh
 chu ni lovin Sakeibaknei tak tak pawh ka hmuh
 tir ang che chu a ti a Chutichuan sa peltu chu
 hlauvin a lo dâng zo ta a hmanhmawh zetin a
 kal bo ta a Sakeibaknei ni lovin a hnak chauh
 chu a duh tâwk a ni tih a tilang ta mai a

129

DAWR CHAPO THU

Dâwr leh Sihai hi thlânmualah an kal dôn
 a Dâwr chuan a pi leh pu an dam laia ni ro-
 pui tak takte thlâna phûm an ni tun lungphunte
 chu a kâwk a Sihai chuan, Heta i pi leh pute
 hian an hmalalh theih loh che avângin dâwt sawi
 nân hetiang hmun tha hi i thlang thei ta a nih hi
 lo a tilang mai a

130

NEGRO MI THU

Mi pakhat hian Negro sal a lei a a vun häng
 te chu bäl leh bawlhhlawh a neitu hmasain a eu
 kaw! that loh avanga lo awm nun a ring a Chông
 thulte chu rang taka tihreh theih nun a ring a
 Chutichuan mi dum khawngaihthlāk tak chu tui
 bawma thlāk thu a pe a a silfaina tûr sabawn leh
 nawhna lei nân tam fe a sêng a A bual tûrn an
 kal a an nâwtin an hru an hru a engmah a sâwt
 lo va Vaw! tam fê ၇ bual hnu chuan an bual
 ning ta hle ၇ Negro mi chuan a dâm loh phah
 a a thibpui ta ngâ! a

131

LONEITU LEH SIHAL THU

Loneitu hian Sihalina ၂r tla lai a lāk thun
 avângin a chungā phuba lāk a tum a hruikhau
 hi sahriakah a chiah a Sihāl meiah a khai a a
 hāl ta a Nimah-ela chu Sihāl chu Loneitu chu
 tiang nun chhiatthlak taka sawisatu lovah chuan
 a tlân a a buhte chu le seng hun tēp tawh an mī
 vei nen Sihāl chuan a tikāng ral ta vek a

132

BERAMPU SUMDAWNGTUA
INLET THU

Berāmpu pakhat tui-pui kama Berānte vêng
 thîn hian nui-pui khaw thian vaw! vaw! ni hian lung
 chungā thun tui-pui atanga thli fīm vāwt lo tich
 chu a dawng a Berāmpu rilru chu a lo tho va

sundāwngtu nih a chāk tạ a. Hmanhmawh takin a kal a a Berām rual leh a neih zawng zawng hralh in lawng pakhat a lei a zin chhuah nân a buat saih a kuhvate a phurhtir teuh va Asia ram lam panin a chhuak tạ a. Tuiptuah rei vak a la awm lo tihun thli na zetm a lo tleh a tuifawn chu a nasa ta êm êm a, a lawng chu a pil mai ang tih hlaauh thawnawm takin a awm tạ a. A kuhvate kha lawng tizâng tûm a paih chhuak a chu mi hnu chuan a lawng chu lungah a insu a a keh sawm ta vek mai a. Amah chu harsa takin a inchhan dam hram a rethoi tak leh engmah nei lovin a awm tạ. A Berām leitu hnénah khân hnathawh tûr a dli a anu chuan Berām enkawltu atân hlauh faah a lo hmanng tạ a. A hmaa a thutna pângngai ah khân a han thu leh a tuiptu chu mâm zûm a awm a 'Aw mi bum tûm thlêm dân i va thiam êm' Tuiptu tla leh tûm ka vânduama avâng khân ka pachhe lutuk a mi tin ka thil tawh khân eng ang pawh lo mi tla i rinawm lohzia hre tûm mi tûng tạ a m' a ti a.

133

SABENGTUNG LEH CHINGHNIA

Vaw! khat chu Sabengtung pakhat hian Ching hnua amah rawn ei tuma lo kal ni a hmu a a bai der tạ a Chinghnua chuan a ke baina chhan chu a rawn zâwt a Sabengtung chuan, Pal ka kân zâwngun hling zum zet ka rap a mi phawi sak chuan ka lăwm hie ang, chu lovah pawh ka sa i ei hmanh i lrawh a tina ang e," a ti a Chinghnua chuan hling chu a han zawng a numahsela Sa bengtung chuan Chinghnua chu a kâak a khêng

vak a a hate chu a kheng thlu dual a a tlânson
ta a Chinghnia chuan Chawh tak rawh i thul
tihlum dân chauh hriain engatinge tihdam lam
te ka han tum vena reng ni ? a ti ta a

134

RUL LEH KHUAI THU

Rûl pakhat hi Khuain a zûk fo mai a nê a
ti hle thîn a a hnawt bo thei si lo va chutichuan
a lu chu tawlaifr kal lai ke hnuaiah a dah a tui
Khuai leh Rûl chu an boral dân ta a

135

TUIPUI SAVA THU

Vawî khat chu Tuipuisava huan Sangha han
pui hi dawh a tum a a dawh zâwng chuan a
hnawh hlum ta a Chu chu Mu arlain a zuk hmu
a Chawh tak rawh khai chungleng savain tuipui
ah chaw zawn ve tûr a m hlei nê m a tihsan ta
mai a

136

SAKEIBAKNEI TAR THU

Sakeibaknei pakhat hi a tar tawh êm êm a
thih sualin a tâl a tâl a a thaw peih chang chang
chauh a m tawh a Chutih lai chuan ram sa tam
tak tûn hmaa a kut lo tuar tawh thinte chuan
phuba an rawn la a Nghalchang hi a lo kal a a
ngho tha tak chuan kâwlphe ang mala rangin a
phîn pheî a , tin Bâwngpam a kî zum puiin a
rawn tai a Chông chu engmah hlauih tûr awm
lovîn a tithêi tih Sabengtungin a hmu a anî pawh

chu a lo kal ve a Sakebaknei hmaiah chuan a
rawn kheng ve a Chutichuan chu sa hrang tar
thi tur chuan heti huan a thu hnuhnung ber chu
a sawi a "Mi chak leh huaiente laka tuar mah
hi a hrehawm vei nen hetiangsa sa tlawm a siam
tu thimungchhe tingte tlawha awm hi chu vaw
sangsaawm thih nawn aum a hrehawm zawk e" a
ti a ni

137

SABENGTUNG LEH KHAM THU

Sabengtung pakhat chu a pu hnén ata a tlan
bo va kawng pensamin kham kotlangah ziah a
kal a A pu chuan a meiah a man a a tla tur
chu vengin a thehtawpin a bei a Chu ran chuan
a hma lama kal zel chu a tum talh a Tichuan a pu
chuan a bei rei peih ta lo va a chelh chu a thlah
a Sabengtung chu khamah chuan a tla hlum ta
a A pu nen an inberhnaah chuan hnehtu a ni
a mmahsela hnehna chu ama nunna chann a
chang ta a ni

41

138

CHOAK LEH PARVATE THU

Choak pakhatin Parva an ma tha taka eng
mah chak lova an awm a hmuhin a hmulte a
hnaawh var a a thehtawpin Parva an tumin an
kengah a cheng ve ta a A ngawh chhung zawng
chuan Parvate cman an thlahthla chuang lo va,
tichuan engmah buama a taw lo va A tawpah
erawh chuan a awm dan a theinghuah a a hrann
ta mai a Chu muah chuan Parvate chuan engge

a nih an lo hre ta a an bei a an chaw eina hmun
 ata chu an khawng chhuak ta a Choak dangte
 pawh chuan a hmul rawng dan avang chuan an
 lo hai a an lo hnawt bo ve leh ta bawh a chuti
 chuan a nih theih aia chuang liam nih tumtu chu
 a mh theih ang nih pawh an phal lo ta zel a ni

139

MUPUI LEH SANGHAR LEH
 NGHALPUI THU

Sasaw thing sang tak zidingah hian Mupui
 bu a chhep a Thing kung kawrawngah chuan
 Sanghar a awm a a bul kawrawngah Nghalpu
 no nei a awm a Ni khat chu Mupui hnénah
 chuan Sanghar chu a vâ' chho va Thenawmu
 kan boral zet dawn mai le ' Khu Nghalpui khuan
 thing zung hi a nawr a nawr ngawt mai si a i notête
 hi awlsam taka a man theih nân nawr thlôk a tum
 nun ka ring e a ti a Chu mi thu chuan Mupui
 chu a tihlau em em a Tin Sanghar chu a chhuk
 a thing bula Nghalpui chu a zuk tlawh a lungngai
 zet hmêl pun 'Vawun chuan vahchhuah i tum lo
 vang chu maw? a ti a Nghalpui chuan Eng-
 ahnge ka tum loh vang? a ti a Sanghar chuan
 'Nangma thu le eng dang a ni law khu laia Mu-
 pui khuan a notête hnénah An pui kal chhuak ka
 hlauh veleh Sanghar notê khu in ei atân ka man
 ang e' tia a sawi ka hre hlauh va, ka notête pawh
 a la ngâl thei mai ve bawh si a chibai in lama
 ka notête enkawl tûn ka hawng ta nge a ti a
 ▲ hawng ta ngei a tin zâna chaw zawng tûra kal
 chhuah a chhûna a kav vênga awm reng a tum

a; Mupui leh Nghalpu chu anmahni leh anmah
ni mhlauh tawn avanga khawiah mah tawl sawn
ngam lovin a sam ta a Chutichuan anmahni
leh an notete chu Sanghar leh an notete vervékna
avang chuan nistamin an thu ta vek mai a ni

140

VATAWKTE LEH KANGHLAITE THU

Buh hmunah hian Vatawkte leh Kanghlai
te lu an tlaza a Nakinah chuan buh neitute
chu a chhiahhlawhte nen an lo kal a an tla lai
chu an rawn phawk ta a Vatawk te chu ran
sakhat eih ulh thau tak leh sa rit pui an nih avang
in an man hman ta vek a Kanghlaite erawh chu
sava cher leh thazang tak an ni a, an thlawk bo ta
vek a

141

KEL LEH SABFNGTUNG THU

Kel leh Sabengtung hi mi pakhatin a vulh dan
a; Sabengtung chu chaw tam zawk a pek thm
avangin Kel chu a chanpualah chuan a lungawi lo
hle: Chutichuan a theihtawpin Sabengtung chu
lungawi lova siam ve a tum a An va tichhe em
em che ve lo ! Ni khat buh khawl an hertir chui
at dangah phur rit zet an phutir leh chit kei chu
ni ta, ka damlo det ang a thawkrin lovin ka
chitider det mai tur a ti a, Sabengtung chuan
a thu anga ti chu ta a ti khawp mai a a damlo
det a, thuartharomah a ti ta a a msawh na hle
a; A pu chuan saktor a ko va an chuan Sabeng

tung tihdamna chu Kel thusein a pem apang
thlawr ıla chu chauh chu a ni tih a sawi a Ti
chuan Kêl chu an that a Sabengtung chu an ti
dam ta a

142

SATHARTE THU

Sathâr thenkhat Kelpu Kel rual zingah an tle
ve a Kêlpu chuan a khungza thin a Sathârte chu
an awm hlen duh mahna tun Kêlte a chuan chaw
a pe tam deuh bik a Hun remchâng an hmuh
hmasak berah chuan Sathârte chu tlang sang lam
ah an tlan ta a Kelpu chuan an lawm nachang
hriat lohzia a sawi laun anni chuan I Kêlte ngei
pawh an ei tâwk eifir lovin keumahni hawi ngam
mun tum tawh a chutiang hun a lo thken leh hunah
keini pawh hi mathei lovin kan ei tâwk chaw mun
la pe lo ve ngei ang an tihsan mai a

143

SAKEIBAKNEI LEH SIHAL THU

Sihalin Sakeibaknei a thurualpu a Sihalin
a sa seh tûr apiang a chhui chhuak ang a, Sakei-
bakneun an pahniha ei atân lo bawha lo seh tûr
hi a ni a Sakeibaknei chuan sa tam zâwk a chan
to avangin Sihali chuan a itsik a sa chhui duh ta
lovin ama tân ngat zawngin amahin a kal chhuak
thin a Chu chu rei loté atân chuan a tha rih hle
a Numahsela ni khat chu Sihali chuan huan ata
Beram no lak a tum a chutih lai chuan sa peltute
leh an ustien an rawn bei a a nungain hremna chu
a thak ta a

144

ARPUT LEH VAMUR THU

Arpu pakhat hian rûl tui a va hmuhun keutfr
 a tum a, a awp ta mai a Vamûrin chu chu a lo
 hmu a thunrim deuh hlek hian 'I â em maw ni le !
 Hetiang ramung mi tihnat hmangte i awp reng mai
 le ! Hre rawh i awp keu veleh nangmah a ni an
 rawn beih hmasak ang che mi a ti a

145

SIHAL LEH PHIVAWK THU

Sihal hian lui pakhat a lo hleuh va a râl leh
 lam a va thien chuan a kam chu nâl âwih zet
 a lo ma a kai chho thei ta lo va Tin tuah chuan
 engtia tih tûr nge ni ang tia a ngah tuah lai chuan
 thosin a rawn bâwm ta chiam a a lu chu bawhm
 a mit wêlte chu an seh duk ta tók mai a Lui kam
 atang chuan Phivawk hian a lo hmu a a khaw
 ngaih a, thosite chu hnawh bo sak a duh a Sihal
 chuan "Thiana i mi puh tumna chu ka lăwm
 ngei mai nimabsela engti kawng maha hêng thusen
 dăwtro mi bawmtute hi tibuai lo tûrin ka duh
 che a ni Anni hian mi kalsan chuan a dang an
 lo kal ang a ka taksa pumah thusen far khat pawh
 an hnatchhiah dăwn si lo va " a ti a

146

CHINGHNE PHENGLAWNG TUM THU

Berâm no huang ata a tian bo hi Chinghnain
 a man a, er a tum a Berâm no chuan Chinghne
 hnênah chuan Ka thu ngei dăwn a ni a ni

mahsela ka thih hmam thil pakhat mī tih sak duh ang em ? I phenglawng khân hla pakhat han sa la ka lām hnahnûn ber atân ka lo lām ang e' a ti a Tin Chinghnia chuan a thil dil chu a phal sak a Nimahsela hla a han sak lai chuan u rual ngaw atangin an lo theih chhuak ta tha tha mai a Chinghnia chu an ûm a chutih lai chuan Berâm no chu a tlan bo ta dah a

147

SABENG TUNG LEH UITE THU

Sabengtung pakhat hian Uite a neitun a duh zia chu a ngaihtuah a Engatinge-ni kei hi mī duh a he Uī anga chaw tute mī pêk ve loh hi le ? Uī lah hian tum a bauh va mei hema a nei tu khûp zuan mai hi a duhzâwng a mī sī a a ti a

Chutiang tak chuan Sabengtung pawh chuan thil tha chan ve beisein a rilruin tih ve a tum ta a Rei lo têah chuan an hotu chu in lamah a lo haw a thutthlêngah chuan a va thu a Chutih lai chuan Sabengtung chu ke perin a lo hrâm a a zuang vêl a a hotu chuan a hmuhin a nuhi a za a Sabengtung chu a lo hnai deuh deuh va a ke hma lam chu an hotupa khûp chungah a rawn dah a a mai chungah zuan kai a tum a A nuhi a za lutuk ta a Mī tanpui ru tun a au va A rawngbâwtute chu an lo tlan a an va hmu a an tiang ken chuan Sabengtung chu ruh na khawp hualin an vaw ta nek a A awmna lama a tlan haw thei chu a lāwm a

148

PHULA RO PHUM THU

Lonestu pakhat hi a thi dawn a chutih lai chuan rinawm tak leh taima taka hna thawh hyan ro tha tak hmuh theih a ni tih hi a fateho hnena rochhuah a duh a Chutichuan a fateho chu a ko khawm a Fate u hei ka thi dawn a ni a ka ro zawng zawng chu in ta vek a ni Saw mi phul saw ngun taka in zawn a in laih chhuah dep chuan in hmu ang" a ti a Tin an pa thuh hnu chuanin phul lamah chuan ro chu an va zawng a an pa saw ang chuan phul zawi zawng zawng chu ngun takin an zawng a, lei chu an lai chhuak dap a, rangkachak leh tangka sum engmah an hmu ta lo va

Tin, pakhat chuan Hei harsa tak leh hah takin he lei hi kan lai a engmah ro kan hmu ta si lo va kan theih tawkin buh tal : tuh ang u a ti a Chutichuan buh chu an tuh ta a A lo tha ta em em mai a tun hma lama an neih ang let nga lai an nei ta a Chutianga a lo hlawk tak em mai avang chuan an pa thu chah chu an lo ngaih tuah ta a, a tawpah chuan an lo hre ta a Hei hi ro phum chu a lo ni dawn rangkachak leh sum dungte an ni lo va hnathawh taimak sah hi a lo ni" an ti a.

149

ARPA LEH SIHAL THU

Arpa pakhat hi thunglora fu chungin a lo khung a Sihalni a va hmu a, eiah a II ta em em a, "Lo chhuk teh khai biak chakah ka duh a che"

a ti a Arpa chuan Eng kawngah nge mī duh ?
 tun a zāwt a Sihal chaun Sava leh rannung
 zawng zawngte chu an inrem ta rāl hlauh leh in
 do reng rêng a awm tawh dāwn lo Tūn achinah
 kan zain unau angin kan khawsa tawh ang lo
 chhuak la i lo inlawm teh ang a ti a

Arpa chuan a chhâng leh ta lo va hla taka
 englo chu a en a a hawī a hawī a Sihal chuan
 'Engnge maw i hmuh le ? a ti a Arpa chuan

Uisathiam rual an nī āwm ■ tun a chhâng a
 Chuvâng chuan Sihal chuan a hlauthawng a a
 kal ta mai a Arpa chuan Engmah hlauva hman
 hmawhna tūr a awm lo ve inremna thu a awm
 tawh chuan a ti a Sihal chuan tlan pah chuan

Hnai lo ve he thu hī an la hre ve kher lo a nī thei
 e a ti a Arpa chuan a kal tāk hnu chuan Dik
 takin i rilru awmzia ka hre churang e tun a au zui
 ta a

(150)

CHUNGLENG LEH HNUAILENG CHANCHIN

Hmān lai huan chungleng leh hnuaileng hī
 nasa takin an indo va Bāk chu a thena sava a
 thena sazu a nī a him duh avāngin indo chu
 pumpelh a duh a

Nī khat chu an inbeihun chunglengho chuan
 hnehin a ring a vān lamah chuan a thlāwk chho
 ve ta a nimahsela an inbeihzia chu hmuh a duh
 a sâng taka kal lovin a awm a Nasa taka an
 inbeih hnu chuan hnuailengho chu chak zāwk
 āwmun an lang ta a Hnuaileng lama tan tumun

Bák dāwāzēp chu a thlāwk chhuk leh ta a Ka taksa chu Chaichīm taksa ang a nī sī a nangmah-nī lamah ka tang tūr a nī tūn anmahni hnēnah a hrāh a Hnuailēnghote chuan Nī ang hmiang ' an lo ti ve a tichuan kumkhuaa an lama tang tūrīn a mīam a

Nimāhsela a tāwpah chuan an hotu Mura rem hriat avāngin chunglēng hovin an hneh ta zāwk a Tm, an hneh nī chuan Bák chuan thuih a hlau va a thlāwk bo ta a Chuta chun chu tūn thlēng huan a mzahpui a pūkahte leh thingkawrawngahte a baru a Khua a thim a savate an mut vek hma loh chuan a lēng chhuak ngai lo

151

HMEITHAI PAKHAT LEH A IN
AWMHOTE THU

Pitar tē pakhat hī a hmeithai a a taima ēm ēm a tūk tin huan ār khuān veleh a tho thīn a tin a thawh chuan a in awmhote pawh chu a kai tho zēl thīn a.

Tin anniho chuan zing taka thawh chu an hreh ēm ēm thīn a Silruin an ingahtuah a Hē ār khuān huan kan hotunu hī a tiharh thīn a mī zing taka kan thawh fo hī ' an ti a An Ar pa chu talh an lo rawt a an talh ta a

Tin ār an talh hnu chuan Khuang tūr awm tawh bek lo rei tak tak aw kan mut tawh ang, amā a. Chutiang rēng a nī ta lo va rei tak mut amā a an bengtlāk loh man chu an hmu ta a Ar khuang tūr a awm tāk loh avāngin a aia hma leh zing tualah anmahni chu a kartho ta fo mai a, aching phui chuan zanlahhte pawh a kartho thīn a

152

MIPA NAUPANG KAWI NEIH THU

Mipa naupang pakhat hian bêl chhûnga kawī
lāk a tum a theihtāwpin a han thām a A han
lāk chhuah dāwn chuan a bel rawngah chuan a
kut chu a leng ta thin lo va tlem tē lāk a duh si
lo va a tap ta a Tin a tah chhan chu a han
sawī a a kiana ding chuanin Tlēm tlēmīn thām
la awl takin i la chhuak mai ang a ti a

153

SAVA TLAWMNGAIH LOHZIA

Ni khat chu mi pakhat hian lēnin sava a man
a a han tihlum dāwn a sava chuan tihlum loh
a ngen ta a Mi tihlum loh chuan sava dang
man tūrin ka tanpui ang che tūn a tiam a A
mantu chuan Ni lo ve nichin ata tihlum che
ka tum lo va tūnah pawh ka tihlum lo rēng che
a nimahsela nangmah ngei i tawng dik tawh lo
mahni inhumhim tuma thiante mantir chu mi tlāk
tiai lo tak an ni ngai thi nawn thei pheī sela vawī
za lai thi tlāk an ni a ti a

154

ZAWHTE LEH SIHAL THU

Sihal leh Zawhtē hu ram ngaw hnuaiah an in
hmu a an tūf dūn ta a Sihal chuan Engpawh
lo awm ta phut sela ka thi lo vang ramchhuakte

leh Uisathiamho lakah pawh chutianga himna
 tûr chu dân tam tak ka hria Nang Zawha tûnah
 huan chûng ang chuan han bei thut ang che sela
 engtinngê : tih ang ?' a tî a Zawhtê chuan Chei !
 chu mî pumpelh theihna chu kawng khat chauh
 ka hria chu mî chu a sâwt loh chuan ka thî mai
 ang" a tî a

Sihal chuan I khawngaihthlâk em mai a
 ka remhriat ang ka hrilh ve ang che chutiang
 rikrum thilah chuan tumah muanpui suh mî tinin
 mahni hmakhua ngawt an bei tûr a nî kei pawh
 ka bei tûr a nî a tî a Chutih lai ngei chuan
 Uisathiamho chu ngaw hnuaiah chuan an lo tlan
 ta a Zawhtê chu a remhriat ang ngeun thingah a
 lâwn ta mai a an liam hma chuan a awm reng a
 Nimahsela Sihal chuan dân sângkhat lai a hriat
 zingah chuan pakhat mah a chhawr ta lo Uisa
 thiamho chuan an ûm a an man a an seh hlum ta
 mai a

155

MIPA NAUPANG LEH KANGTHAI

Mipa naupang pakhat hi Kângthaun a kang
 a A nu hnenah a tlan a a hnenah chuan Dim
 taka ka tawh pawhin na takin mî kâng a a tî a
 A nu chuan A nî chutih avâng chuan a kâng
 che zuk nua : tawh leh hun chuan huai takin hlau
 lo takin dek la engmah a tih lo vang che maimaw
 puan ang maun a nêh ang, a tî a

156

TUIKHUAHA SIHAL TI A THU

Sihal pakhat hi a vânduai asiamin tuikhuhah
a tla liam ta a a sirah a inham tâng a chuvangin
a lu chu tuin a chim phak lo va a zia tak a awm
zawk a Tin rei lo teah chuan Chinghna i lo
kal a a kovah chuan a han en a Sihal chuan

Thiana tlawmngai la hiui emaw maatlawn emaw
han zawng la mi han hnukchhuak rawh i ti a
Chinghna chuan I va vanduai tehlul em va le
sawn pawh insawn thei si lovin ka va lunat che
em ! Eng tiziaa hetiang a lo kal emaw chu i nih
ni ? a ti a Sihal chu a thinnim deuh va Mi
khawngaih chuan ding reng ma ta che mi lunat
tak zet chuan rang takin mi lak chhuah zar i
rel tur a ni Thiante tui vâwt taka pil leh thih
hlauhawm tak a awm pawh mi lak tum si lo i
khawnguhna chu engmah i tlaktlu zuk ni lo va
a ti a

157

PA FA SABENGTUNG ZUAR
CHANCHIN

Pa fa hian Sabengtung dâwrpui lama zawrh
turin an va kalpui a Tin hmeichhe tleirawl te
hi an tawk a ani chuan Chuan theih a ni lo mi
ni chuang lova in kal ? a ti a Chu pi chuan

A ni tak e a ti a a fapa chu a chuantir ta a
Tin an kal ta zel a putar pakhat hi an va tawk

leh a anı chuan A tlangvâl zâwk chuana a pa
tar zâwk kal chu a mawı nê̄m maw le a tı a
Chutichuan a fapa chu a chhuk a a pa chu a
chuang ta a

Tin rei lo teah chuan hmeichheho an tâwk
leh ta a anniho chuan En teh u fa te hah taka
kaltir a mahnı Sabengtung chung a chuang sı chu
a va thatchhiat thlâk ê̄m ' an tı a Chutia an tih
avâng chuan an pahni h chuan an chuang ta a
khwapui lam panin an kal ta a

Tin chuta an ta kal chuanin tlangvâl pakhat
hian Keia hmeichheho khatanga sa pakhat
chung a pahni h chuan aı chuanin in indai h
zâwk sı a anı hmeichheho maw ula a âwm zâwk
e ' tun a lo au hmeichheho anı chu an chhuk a
Sabengtung chu an hmeichheho an siam leh ta thung a
a ke an tâwn kawp a kalkhang an rawlh a an
zâwn ta a

Tin leiâwn an va thleng a an zawhpui lai
chuan naupangho chu an lo au ta chiam hlawn a
Sabengtung chuan a hlau ta a a tâl a a ke phuar
chu a dôk a lui h chuan a zuangthla ta a Chu
tichuan an Sabengtung chu an hloh tz a vui hmui
pui an in lamah an lêt leh ta a

Theihtâwp chhuahin mı zawng zawng tihlâwm
tum ula lâwm ahnê̄kin mahnı pawh in lâwm lo
vang